

ΜΕΛΕΤΗ
ΕΠΙ ΤΩΝ
ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΓΑΛΛΙΑΣ, ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΒΕΛΓΙΟΥ

ΜΕΤΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΗΜΕΤΕΡΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΑΓΡΕΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΣΑΝΑΤΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

έπιφορτισθέντος παρά της Ελληνικής Κυβερνήσεως τήν
μελέτην τῶν Βασιλικῶν φυλακῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΙ ΝΕΑΙ ΙΔΕΑΙ

(Πλατεία Ἁγίου Γεωργίου)

1889

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

185

Ν. 43

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ

ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΓΑΛΛΙΑΣ, ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΒΕΛΓΙΟΥ

ΜΕΤΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

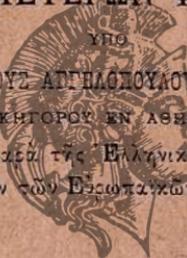
ΤΩΝ ΗΜΕΤΕΡΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΣΑΝΑΤΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

έπιφορτισθέντος παρά της Ελληνικής Κυβερνήσεως την
μελέτην των Ευρωπαϊκών φυλακών

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ
299

22 ΣΕΠ. 1958

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΓΕΝΝΗΣ

(Πλατεία Αγίου Γεωργίου)

1889

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Τ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΤΡΕΨΑΣΗ μοι τῆς Κυβερνήσεως ὅπως κατ' ἐντο-
λήν της μελετήσω τὰ σωφρονιστικὰ συστήματα τῆς
Αὐτικῆς Εὐρώπης ἐξεπλήρωσα τὴν ἀποστολήν μου μεταβάς
διαδοχικῶς εἰς Παρίσιον, Λονδίον, Βρυξέλλας καὶ ἄλ-
λας πόλεις τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Βελγίου, ὅπου
λειτουργοῦσιν αἱ τελειότεραι φυλακαὶ καὶ πάντα τὰ
γνωστὰ σωφρονιστικὰ συστήματα. Αἱ παρασχεθεῖσά μοι
εὐκολίαι παρὰ τῶν κυβερνήσεων καὶ τῶν τριῶν κρατῶν, ὧν
τὰς φυλακὰς ἐπεσκέφθην καὶ ἐμελέτησα μοι ἔχουσιν ἀφή-
σει αἰθήματα εὐγνωμοσύνης. Ὅφειλω νὰ ποιήσω ἰδιαι-
τέραν μνείαν τοῦ ἐντριβεστάτου περὶ τὰ σωφρονιστικὰ
διευθυντοῦ τῆς ἐν S. Gilles τῶν Βρυξελλῶν προτύπου φυ-
λακῆς, καὶ ἄλλοτε ὑπὸ ἀποστολήν πρὸς διοργάνωσιν τῶν
φυλακῶν μας ἐλθόντος ἐνταῦθα κ. Στέβενς, παρασχόντος
μοι μυρίας εὐκολίας, πρὸς δὲ τῆς Société Générale des
Prisons ἐν Παρισίοις καὶ ἰδίᾳ τοῦ γραμματέως αὐτῆς κ.
le Courbe μεγάλως συνδραμόντος με καὶ παντοειδεῖς
παρασχόντος μοι εὐκολίας πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστο-
λῆς μου.

Υποβάλλων (*) ἐν συντόμῳ ἐκθέσει τὸ πόρισμα τῶν με-
λετῶν μου, κρίνω καθήκόν μου νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμο-
σύνην μου τῇ Σ. Κυβερνήσει διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην, δι' ἧς
μὲ προίεβαλεν, ἀναθέσασά μοι τὴν ἐντολὴν τοιαύτης σο-
βαρᾶς μελέτης. Ἐχω τὴν συνείδησιν ὅτι ἐξεπλήρωσα τὴν
ἀποστολήν μου μετ' ἀφοσιώσεως καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῶν
δυνάμεών μου· χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνω τὰ παράπαν τὸν δημό-
σιον θησαυρὸν, θὰ θεωρήσω δὲ ἀρκούσαν ἱκανοποίησιν τῶν
κόπων οὓς κατέβαλον, εἰάν αἱ μελέται μου δυνηθῶσι νὰ
ἐπιφέρωσι πρακτικόν τι ἀποτέλεσμα, προστιθέμεναι εἰς
τὴν μετὰ ζήλου γενομένην ἐργασίαν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς
τόσον ἐπιδωκομένης μεταρρυθμίσεως τῶν φυλακῶν μας.
Τὸ ἔργον εἶναι τόσῳ μέγα ὥστε ἕκαστος δύναται καὶ
οφείλει νὰ προσθέσῃ τὸν ὀβολόν του.

Π. Ἀγγελόπουλος Ἀθάνατος

δικηγόρος ἐν Ἀθήναις

(*) Ἡ μελέτη αὕτη ὑπεβλήθη τῇ Κυβερνήσει.

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΓΑΛΛΙΑΣ, ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΒΕΛΓΙΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Χωρίς νὰ ἐπιμεινάω ὅπως καταδείξω τὴν μεγίστην σημασίαν, ἣν κέκτηται δι' ἑκάστην κοινωνίαν ἢ ἐν αὐτῇ ὕπαρξις καὶ λειτουργία τελείου σωφρονιστικοῦ συστήματος, ἐν ᾧ ἀντικατοπτρίζεται τρόπον τινὰ ὁ βαθμὸς τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς, καθόσον τοῦτο ἀποτελεῖ γενικῶς παραδεγεμένον ἀξίωμα, προβαίνω εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ γαλλικοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος.

ΓΑΛΛΙΑ

Ἐν Γαλλίᾳ τὸ σωφρονιστικὸν σύστημα πρὸ πολλοῦ ἀποτελεῖ πυρῆνα πολλῶν ζητημάτων, περὶ ἃ ἀσχολοῦνται ἐπιφανεῖς ἄνδρες τοῦ εὐγενοῦς τῶν Γάλλων ἔθνους. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Γαλλικὸς λαὸς ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς σωφρονιστικῆς ἀναμορφώσεως διὰ τῆς κρημνίσεως τῆς Βαστίλλης. Τὸ ἔργον ἦτο μέγα, ὁ δὲ περὶ τούτου ἀγὼν δὲν ἐπεράνθη.

Ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Γαλλίας μέχρι πρό μικροῦ ἐλει-
τούργει καὶ λειτουργεῖ εἰσέτι ἐκτὸς μικρῶν ἐξαιρέσεων
τὸ κοινὸν σωφρονιστικὸν σύστημα (emprisonnement en
commun), τούτεστιν ἐργασία τῶν κρατουμένων ἐν κοινῷ
καὶ χωρισμὸς ἐν ἰδιαιτέροις κελλίοις κατὰ τὴν νύκτα.
Μόλις πρὸ δωδεκαετίας εἰσήχθη διὰ τοῦ νόμου τῆς 5-16
Ἰουνίου 1875 τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα, ἧτοι τέλειος χω-
ρισμὸς ἡμέρην καὶ νύκτα, διὰ τοὺς ὑποδίκους καὶ δι' ὠρι-
σμένας τάξεις καταδίκων, ἧτοι τοὺς μέχρις ἐνός ἔτους καὶ
μιᾶς ἡμέρας φυλάκισιν καταδεδδικασμένου. Πλὴν μέχρι
σήμερον δὲν κατωρθώθη ἡ καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν ἐφαρ-
μογὴ αὐτοῦ διὰ λόγους καθαρῶς οἰκονομικούς, καθόσον
αἱ φυλακαὶ, ἐν αἷς κρατοῦνται αἱ εἰς τὸ ἀπομονωτικὸν σύ-
στημα ὑποβληθεῖσαι κατηγορίαι καταδίκων, ἀνήκουσιν εἰς
τοὺς νομούς, ὧν τὰ εἰσοδήματα δὲν ἀρκοῦσι πρὸς μετα-
τροπὴν αὐτῶν εἰς φυλακὰς ἀπομονωτικοῦ συστήματος ἢ
οἰκοδομὴν νέων τοιούτων, οὐσῶν λίαν δαπανηρῶν. Ἐνεκα
τούτου ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ ἔλθῃ εἰς βοή-
θειαν τῶν νομῶν, ἀπὸ τινῶν δὲ ἐτῶν ἤρξατο καὶ βραίνει
ἐπὶ τὰ πρόσω ἡ μετατροπὴ αὕτη τῶν φυλακῶν, ἧτις
ὅμως θὰ ἀπαιτήσῃ χρόνον πολὺν καὶ δαπάνας μεγάλας
ὅπως συντελεσθῇ. Τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπομονωτικοῦ συ-
στήματος καὶ τὴν ἐν γένει βελτίωσιν τῶν φυλακῶν τῆς
Γαλλίας ἐπιδιώκει μετὰ πολλῆς θέρμης ἡ πρὸς τοῦτο
συσταθεῖσα ἐν Παρισίοις «Γενικὴ εἰταιρία τῶν Φυλακῶν»,
ἧτις περικλείει μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς γερουσιαστῆς, βου-
λευτῆς, ἀκαδημαϊκοῦς, δικηγόρους καὶ ἄλλους διακεκρι-
μένους ἀνδρας μετ' ἀφοσιώσεως ἐργαζομένους. Ἡ εἰταιρία
αὕτη δημοσιεύει καὶ μηνιαῖον περιοδικόν, ἐν ᾧ περισπού-
δαστοὶ καταχωρίζονται διατριάβαί.

Τοιουτοτρόπως ἐν Γαλλίᾳ λειτουργοῦσιν ἀμφοτέρω τὰ σωφρονιστικὰ συστήματα τότε ἀπομονωτικὸν καὶ τὸ κοινόν. Τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα λειτουργεῖ Α΄) ἐν ταῖς ἐξεταστικαῖς φυλακαῖς εἰσαχθὲν διὰ τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος νόμου τῆς 5-16 Ἰουνίου τοῦ 1875. Τοιαῦται φυλακαὶ εἰσι καθιερωμένοι εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκάστου πρωτοδικείου διὰ τοὺς ὑπὸ προφυλάκισιν διατελοῦντας, ἰδιαιτέραι δὲ καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκάστου κακουργιοδικείου διὰ τοὺς ἐπὶ κακουργήματι κατηγορουμένους, εἰς ἃς μεταφέρονται οἱ ὑπόδικοι καθ' ὧν ἐξεδόθη παραπεμπτικὸν ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν βούλευμα. Ἡ ἀπομόνωσις ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις εἶναι πλήρης, τοῦτέστιν οἱ κρατούμενοι διάγουσι νύκτα καὶ ἡμέραν ἐν μικροῖς δωματίοις (cellules) κεχωρισμένοι ἀλλήλων, ἐν οἷς ἐργάζονται κατὰ βούλησιν, περιπατοῦσι μίαν ὥραν καθ' ἐκάστην ἐν ἀπομονωμένοις ἐπίσης τύποις περιπάτου, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ὑπάρχει ἡ παραμικρὰ συκοινωνία μεταξύ τῶν κρατουμένων. Ἀφ' ἑτέρου οἱ κρατούμενοι ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις χαίρουσιν εὐκολίας τινας, διότι ἐκτὸς τῆς συμπληρωτικῆς τροφῆς ἣν δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν ἐκ τοῦ ἐν τῇ φυλακῇ παντοπωλείου, δύνανται νὰ δεχθῶσι καὶ ἔξωθεν τροφὰς καὶ ἐπισκέψεις τῶν συγγενῶν των, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀρμόδιος ἀνακριτῆς ἤθελεν ἀπαγορεύσει πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἀνακρίσεως καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, πᾶσαν συκοινωνίαν μετὰ τινος ὑποδίκου. Τὸ προϊόν τῆς ἐργασίας τοῦ ὑποδίκου, ἣτις δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ, ἀνήκει αὐτῷ. Ἐκτὸς τῶν διαφόρων ἐργασιῶν, αἵτινες ἐκτελοῦνται ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις, ὑπάρχουσι καὶ βιβλιοθήκαι δι' ἀρκετῶν τόμων ἐφοδιασμένοι, αἵτινες εἶναι εἰς χρῆσιν τῶν κρατουμένων. Τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα ἐπίσης ἐκτελοῦνται κατὰ τρό-

πον μὴ παραβιάζοντα τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος. Νοσοκομεῖα, λουτρά, πλυντήρια κλπ. εἰσὶν ὁμοίως ὀργανισμένα, ἐν γένει δὲ ἡ διαμονὴ καὶ βίωσις τῶν ὑποδίκων ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις εἶναι ἡ ἀρμόζουσα εἰς ὑποδίκους καὶ οὐχὶ εἰς καταδίκους. Ἐπίσημοι ἐπισκέψεις ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις ἐνεργοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνακριτῶν κατὰ μῆνα καὶ τῶν νομαρχῶν κατ' ἔτος. Τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα διὰ τοὺς ὑποδίκους εἶναι παραδεδεγμένον πανταχοῦ. Τὰ ἐξ αὐτοῦ ὀφέλη εἶναι πολλὰ· τὸ μεγαλειότερον εἶναι ὑπὲρ τοῦ ὑποδίκου, ὅστις, μέχρις ὅτου ἀποδειχθῇ ἡ ἐνοχὴ του καὶ καταδικασθῇ, θεωρεῖται καὶ εἶναι οὐχὶ σπανίως ἀθῶος. Θὰ ἦτο ἐναντίον πάσης ἀρχῆς ἡ ἀνάμιξις καὶ ἐν κοινῷ συμβίωσις τῶν ὑποδίκων, πολλῶν δὲ μᾶλλον ἡ ἀνάμιξις ὑποδίκων καὶ καταδίκων. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀνακριτικὴ δικαιοσύνη οὐκ ὀλίγα ἐκ τούτου προσκτᾶται ὀφέλη, τιθεμένου εἰς ἀδυναμίαν τοῦ ὑποδίκου νὰ παραλύσῃ διὰ μυρίων μέσων τὰς ἐνεργείας αὐτῆς.

Β'.) Τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα ἐκλονίσθη ὡσαύτως, διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου τοῦ 1875, ἐν ταῖς νομαρχιακαῖς φυλακαῖς (prisons départementales) διὰ τοὺς καταδίκους εἰς φυλάξιον μέχρις ἐνὸς ἔτους καὶ μιᾶς ἡμέρας, πλὴν ὡς παρετήρησα ἀνωτέρω, δὲν λειτουργεῖ ἐν ἀπάσαις ταῖς τοιαύταις φυλακαῖς ἔνεκεν τῆς μὴ ἀναγκαίας μεταρρυθμίσεώς των. Ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐν αἷς εἰσῆχθη τοῦτο λειτουργεῖ κατὰ τρόπον ὀλίγον ἀυστηρότερον ἢ ἐν ταῖς ἐξεταστικαῖς φυλακαῖς. Καὶ ἐν πρώτοις ἡ ἐργασία εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἀμειβομένων ὅμως τῶν ἐργαζομένων καταδίκων. Ἡ ἐργασία χρηθεῖται ὑπὸ ἐργολάβων ὀφελουμένων ὡς ἐκ τῶν εὐθηνότερων πάντοτε ἡμερομισθίων τῶν καταδίκων. Ὁ καταδικος δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ ἐκ τοῦ ἡμε-

ρομισθίου του εἰμὴ τὸ 1]4 πρὸς βελτίωσιν τῆς τροφῆς του προμηθευόμενος συμπληρωματικά τινα εἶδη παρὰ τοῦ ἐν ἐκάστη φυλακῇ ὑπάρχοντος παντοπωλείου, ἐκ δὲ τῶν ὑπολειπομένων 3]4 τὰ μὲν 2]4 μοιράζεται ἐν συμπεφωνημένη ἀναλογίᾳ ὁ ἐργολάβος καὶ τὸ κράτος πρὸς ἐλαχίστην ἀνακούφισιν τῶν τῆς διατηρήσεως τῶν φυλακῶν μεγάλων δαπανῶν του, τὸ δὲ ἕτερον 1]4 μένει ὡς παρακαταθήκη ἀποταμιευομένη καὶ παραδιδομένη τῷ καταδίκῳ τὴν στιγμὴν τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς φυλακῆς, ὅπως τῷ χρησιμεύσῃ ὡς ἐφύδιον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀποφυλακίσεώς του μέχρι εὐρέσεως ἐργασίας. Οἱ κρατούμενοι φέρουσιν ὑποχρεωτικῶς στολὴν καθανονισμένην. Ἡ χορηγούμενη ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις, ὡς καὶ ἐν ταῖς ἐξεταστικαῖς, τροφή ἀποτελεῖται ἐξ ἄρτου 100 γραμμαρίων καθ' ἐκάστην, κρέατος δὲς τῆς ἐβδομάδος καὶ χορταρικῶν, ὀρυζίου, γεωμήλων κλπ. κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας, Ὁ κατάδικος δύναται, ἐὰν δὲν τῷ ἀπαγορευθῇ λόγῳ κακῆς διαγωγῆς ἢ πειθαρχικῆς ποινῆς, νὰ προμηθεύηται συμπληρωτικὰ τρόφιμα καὶ οἶνον, οὐχὶ πλέον τῆς λίτρας καθ' ἐκάστην, ἐκ τοῦ παντοπωλείου τῆς φυλακῆς, ὅπερ πωλεῖ πάντα τὰ ἐπιτρεπόμενα ἀντικείμενα καὶ εἶδη εἰς τιμὰς ὠρισμένας, ἐκ τῶν εἰσπραξέων δὲ τοῦ παντοπωλείου τούτου λαμβάνει 15—20 0]0 τὸ κράτος. Οἱ κατάδικοι περιπατοῦσιν ἐπὶ μίαν ὥραν καθ' ἐκάστην εἰς αὐτὰς ἀπομεμονωμένας, ὡς ἀπομεμονωμένα ὡσαύτως εἰσὶ τὰ λουτρά, πλυντήρια κτλ. Δέχονται κατὰ ὠρισμένας ἡμέρας ἐπισκέψεις τῶν συγγενῶν των καὶ ἀλληλογραφῶσι, πλὴν ἡ ἀλληλογραφία των τόσον ἢ ἀποστελλομένη καὶ ἐκεῖνη, ἣν λαμβάνουσι διέρχεται διὰ τῶν χειρῶν τοῦ διευθυντοῦ, ὅστις ἐν ἀνάγκῃ δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν εἰς τὸν πρὸς ὃν

θρον παράδοσίν της, εάν εύρίσκη αύτήν επιλήψιμον. 'Εξαιρείται τής λογοκρισίας ταύτης ή άλληλογραφία, ήν διευθύνουσι πρὸς τὰς ἀρχάς ή πρὸς τήν εποπτεύουσαν ἐκαστην φυλακὴν ἐπιτροπήν, δι' ήν ύπάρχει ιδιαίτερον γραμματοκιβώτιον, ούτινος τήν κλειδα κρατεῖ ὁ πρόεδρος ή μέλος τι τής ἐπιβλεπούσης ἐπιτροπής.

Γ'). Τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ κατάδικων εἰς πλεον τοῦ ἐνὸς ἔτους φυλάκισιν, ἀλλὰ μόνον εάν αὐτοὶ οὔτοι τὸ ζητήσωσιν. 'Εν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ τοιοῦτοι φυλακίζονται ἐν ταῖς νομαρχιακαῖς ἀπομονωτικαῖς φυλακαῖς ὑποβαλλόμενοι εἰς ὃ σύστημα καὶ οἱ ἐλαφρόποιναι κατάδικοι.

"Απαντες οἱ κατάδικοι οἵτινες ἤθελον ἐκτίσει τήν ποινὴν των ἐν ἀπομύνωσει, δικαιούνται αὐτοδικαίως εἰς μείωσιν τὸ κατὰ τὸ 1/4 τής ποινῆς των, οὐδέποτε ὁμῶς τὸ ὑπολειπόμενον τής ποινῆς δύναται νὰ ἦναι ὀλιγώτερον τῶν τριῶν μηνῶν.

Δ'). Κατὰ τέταρτον λόγον τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν εἰς θάνατον καταδεδικασμένων, ὧν ή ποινὴ μεταβάλλεται εἰς ισόβια δεσμὰ εἴτε διότι ἔτυχον ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, εἴτε διὰ χάριτος. Κατὰ πρότασιν εἰσαχθεῖσαν παρὰ τοῦ γερουσιαστοῦ κ. Beranger καὶ ψηφισθεῖσαν ὑπὸ τής Γερουσίας, οἱ τής τοιαύτης κατηγορίας κατάδικοι θέλουσιν ὑποβάλλεσθαι εἰς δετῆ ἀπομόνωσιν, μεθ' ὃ ἀποστέλλεσθαι εἰς Νέαυ Καληδονίαν ὅπως οἱ ἄλλοι εἰς δεσμὰ κατάδικοι. Πλὴν ή πρότασις αὕτη τοῦ κ Beranger ὅπως κατασταθῇ νόμος ἔχει ἀνάγκην ψηφίσεως καὶ ὑπὸ τής Βουλῆς, ὅπερ μέχρι τοῦδε δὲν ἐγένετο.

"Ἡδη τὸ κοινὸν σύστημα, ὅπερ λειτουργεῖ Α') 'Εν ταῖς

νομαρχιακαῖς φυλακαῖς, ἐν αἷς δὲν εἰσῆχθη εἰσέτι το ἀπομονωτικὸν σύστημα. Ἐκτὸς τοῦ κατὰ τὴν νύκτα ἀπαραιτήτου χωρισμοῦ καὶ ἄλλαι προφυλάξεις λαμβάνονται ὅπως μὴ ἐκ τῆς ἀναμίξεως καὶ συγκοινωνίας τῶν καταδικῶν ἐν τοῖς ἐργοστασίοις προέρχονται ἄτοπα δυνάμενα νὰ ἐπιδράσωσιν ὀλεθρίως ἐπὶ τῶν σκοπούμενων ἀποτελεσμάτων ἐκ τοῦ σωφρονισμοῦ. Τοιοῦτοτρόπως λαμβάνεται φροντίς ὅπως χωρίζονται οἱ φυλακισμένοι κατὰ τὸ ἐφικτὸν καὶ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τοῦ εἶδους τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐκτελεσθείσης πράξεως. Τὰ ἐν ταῖς φυλακαῖς κοινοῦ συστήματος ἐργοστάσια εἰσὶ τελειότατα, ἐκτελοῦνται δὲ ἐν αὐτοῖς πικτοειδεῖς ἐργασίαι ραπτικῆς, ὑποδηματοποιίας, ξυλουργίας, σιδηρουργίας καὶ κατασκευῆς μυρίων ἀντικειμένων, ἅτινα πλημυροῦσι πολλὰ κατὰστήματα καὶ ἰδίως ἐν Παρισίοις, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἐκ τούτου γενόμενος τῷ μικρῷ ἐμπορίῳ καὶ βιομηχανίᾳ συναγωνισμὸς ἐγείρει καθημερινῶς διαμαρτυρήσεις κατὰ τοῦ συστήματος τῆς ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐργασίας, ἥτις ἐκτελουμένη ἐκεῖ ὑπὸ πολὺ εὐθηνότερους ὄρους ἀπασπτερεῖ τοὺς ἐκτὸς τῶν φυλακῶν ἐργάτας τοῦ ἐπιουσίου αὐτῶν ἄρτου. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπασχολεῖ πολὺ τοὺς περὶ τὰ σωφρονιστικὰ ἀσχολουμένους, πολλοὶ τῶν ὁποίων προτιμῶσι τὸ σύστημα τῆς ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς φυλακαῖς ἐργασίας, ὡς ἤττον ἐπιβλαβὲς καὶ μικρότερον συναγωνισμὸν ἐπιφέρει τῷ ἐμπορίῳ. Ἡ δίαιτα τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις κρατουμένων εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν τῶν ἐν ταῖς ἀπομονωτικαῖς. Ἐργάζονται ἐν κοινοῖς ἐργοστασίοις ἀνὰ ὀρισμένον ἀριθμὸν καὶ περιπατοῦσι κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως εἰς ἀλύας, ἀλλ' ἢ μεγαλειτέρα σιωπὴ εἶναι ἐπιβεβλημένη. Τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀλληλογραφίαν, τὰς ἐπι-

σκέψεις ἐν ταῖς φυλακαῖς, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἄλλων καθηκόντων, καθαριότητος καὶ ὑγιεινῆς ἐκτὸς ἐλαχίστων παραλλαγῶν εἶναι ὀργανισμένα ὅπως καὶ ἐν ταῖς λοιπῆς φυλακαῖς, πλὴν ἀναλόγως τῶν ἀρχῶν τοῦ κοινοῦ συστήματος. Τὰ σχολεῖα τόσον ἐν ταῖς ἀπομονωτικαῖς ὅσον καὶ ἐν ταῖς κοιναῖς φυλακαῖς λειτουργοῦσι μετ' ἐκτάκτου ἀποτελεσματικότητος. Κατὰ τὰς τελευταίας στατιστικὰς ὑπολογίζονται 28 0]0 ἀγράμματοι ἄνδρες καὶ 42 0]0 γυναῖκες κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εἰσόδου εἰς τὰς φυλακὰς, αἱ ἀναλόγῃ αὐταὶ μετὰ ἐν ἔτος καταπίπτουσιν εἰς 6 0]0 καὶ 3 0]0. Ἐκτὸς τῶν ἀσχολιῶν τούτων δὲν λείπεται καὶ ἄλλαι χρήσιμῆς πρὸς τέρψιν τινα τῶν καταδίκων, εἰς τὰς ἀσχολοῦνται κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως καὶ τὰς Κυριακὰς. Ἡ κυριωτέρα τῶν ἀσχολιῶν τούτων εἶναι ἡ μουσικὴ φωνητικὴ τε καὶ ὀργανικὴ.

Β'). Τὸ κοινὸν σύστημα λειτουργεῖ κανονικῶς ἐν ταῖς κεντρικαῖς φυλακαῖς (maisons centrales), ἐν αἷς κρατοῦνται οἱ εἰς φυλάκισιν ἄνω τοῦ ἐνός ἔτους καὶ μιᾶς ἡμέρας καταδικασθέντες καὶ οἱ εἰς εἰρήτην. Τοιαῦται φυλακαὶ ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, οὐδεμία δὲ ἐν Παρισίοις. Τὸ σύστημα, ὅπερ διέπει τὰς φυλακὰς ταύτας εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸ τῶν νομαρχιακῶν φυλακῶν μὲ μικρὰς τινὰς διαφορὰς καθιστώσας αὐστηρότερον τὸν ἐν αὐταῖς σφραγισμὸν. Καὶ ὡς πρὸς τὸν κανονισμὸν τῆς διαθέσεως τοῦ ἡμερομισθίου ὑπάρχει διαφορὰ τις, τοῦ καταδίκου λαμβάνοντος ἀναλόγως τῆς βεβύτητος τῆς ποινῆς ὀλιγώτερον ποσόν. Τὰ ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις ὑφιστάμενα παντοπωλεῖα (cantine) μεταρρυθμίζονται ἤδη εἰσαχόμενου τοῦ βελγικοῦ συστήματος, τῆς ἐκ τῶν ἀποθηκῶν τοῦ δημοσίου δηλ.

χορηγήσεως τροφίμων συμπληρωτικῶν ἐπὶ τιμαῖς ὠρισμέ-
 ναις. Καὶ τὸ σύστημα τῆς ἐν γένει τροφοδοσίας τῶν φυ-
 λακῶν μεταριθμίζεται εἰσαγομένου τοῦ βελγικοῦ τοιού-
 του. Κατὰ τὸ μέχρι τοῦδε λειτουργοῦν τὴν τροφοδοσίαν
 τῶν καταδικῶν ἀνελάμβανον κατ' ἄτομον εἰδικοί ἐργολά-
 βοι, πλὴν παρετηρήθη, ὅτι, μολονότι τὸ κράτος ἐδαπάνα
 κολοσσαῖα ποσᾶ, ἡ χορηγουμένη τροφή ἦτο ἀθλίως ποιό-
 τητος, τῶν ἐργολάβων μὴ τηρούντων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
 τὰς ὑποχρεώσεις των ἢ δι' ἐπιτηδείου τρόπου παραβια-
 ζόντων αὐτὰς, εἰς τρόπον ὥστε καὶ εὐρύτεραι καταχρή-
 σεις δὲν καθυστέρησαν. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτόπων τού-
 των ἐν Βελγίῳ κατὰσκευάζουσι τὴν τροφήν ἐν ταῖς φυλα-
 καῖς ἐξ ὑλικῶν ἅπερ διὰ δημοπρασίας προμηθεύονται αἱ
 διευθύνσεις τῶν σωφρονιστικῶν καταστημάτων, παρετηρήθη
 δὲ ὅτι καὶ αἱ δαπάναι περιορίθησαν καὶ ἡ τροφή τῶν
 κρατουμένων εἶναι ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ἀνώτερα. Ἀλλὰ καὶ
 ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἐκτελουμένων ἐν ταῖς φυλακαῖς
 καὶ ἰδίως τῆς κατηγορίας ταύτης ἐργασιῶν ἤρχισαν νὰ
 ἐπικρατοῦν αἱ ἀγγλικαὶ ἰδέαι, εἰσαγομένων ὀλίγον κατ'
 ὀλίγον ἐργασιῶν πρὸς ἀποκλειστικὸν λογαριασμὸν καὶ
 ὠφέλειαν τοῦ δημοσίου. Οὕτω π.χ. ἐν τῇ κεντρικῇ φυλα-
 κῇ τῆς Melun λειτουργεῖ λαμπρὸν τυπογραφεῖον, ἐν ᾧ
 ἐκτελεῖται ὅλη ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερι-
 κῶν, ἕτερα δὲ ἐργαστάσια ραπτικῆς καὶ ὑποδηματοποιίας,
 ἐν οἷς κατασκευάζονται ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα διὰ τὰ
 ἀνάγκας τοῦ δημοσίου. Ἐκεῖνο ὅπερ ἐκπλήττει εἶναι ὅτι
 οἱ καταδικοὶ-ἐργάται, τόσον οἱ τοῦ τυπογραφείου ὅσον
 καὶ οἱ τῶν ἄλλων ἐργαστασίων, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέ-
 σεων, δὲν ἐγνώριζον παντάπασιν τὴν τέχνην, εἰς ἣν ἀσχολοῦνται.
 Ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς κατηγορίας ταύτης ἀπαν-

τῶ τις ὀρχήστρας τελείας ἐκ καταδίκων ἀπαρτιζομένης, αἵτινες κατὰ τὰς κυριακὰς πρέχουσι μικρὰν τέρψιν εἰς τοὺς ἀτυχεῖς καταδίκους, ἐξευγενίζουσαι ἅμα τὰ αἰσθηματὰ αὐτῶν.

Γ'). Τὸ κοινὸν σύστημα λειτουργεῖ καὶ ἐν ταῖς σωφρονιστικαῖς ἀγροτικαῖς φυλακαῖς (pénitenciers agricoles), αἵτινες ὑφίστανται κυρίως ἐν τῇ Κορσικῇ. Οἱ ἐν αὐταῖς ἐκτίοντες τὰς ποινὰς τῶν καταδίκων εἶναι τῆς αὐτῆς κατηγορίας, ἧς καὶ οἱ ἐν ταῖς maisons centrales, ἀσχολοῦνται δὲ κυρίως εἰς ἀγροτικὰς ἐργασίας ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν φυλακῶν. Εἰς τὰς φυλακὰς ταύτας ἀποστέλλονται καταδίκων εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, εἴτε ἕνεκα λόγων ὑγείας.

Δ'). Τὸ κοινὸν σύστημα λειτουργεῖ εἰσέτι εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ σωφρονιστικὰ σχολεῖα τῶν ἀστυκῶ ὅσον καὶ τὰ ἀγροτικά. Εἰς τὰ καθιδρύματα ταῦτα ἀποστέλλονται οἱ κάτω τῶν 17 ἐτῶν ἀνήλικοι, οἱ τε καταδικασθέντες καὶ οἱ ἀθωωθέντες ὡς ἐνεργήσαντες ἀνευ διακρίσεως, ἀλλ' οὗς τὰ δικαστήρια ἔκριναν ὀρθὸν νὰ παραπέμψωσιν εἰς τὴν κυβερνητικὴν πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν. Ἐν τούτοις ἔντισι τοιοῦτοις ἰδρύμασι ἐφαρμόζεται τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα, πλὴν τοῦτο γενικῶς κατακρίνεται. Περὶ τῶν ἰδρυμάτων τούτων, ὧν ἡ σπουδαιότης ἀνεγνωρίσθη παρ' ὅλοις τοῖς κράτεσι, θέλω πραγματευθῆ ἐν ἰδιαιτέρῃ μελέτῃ.

Διὰ τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ εἰσαγαγόντος αὐτοῦ νόμου τοῦ 1875 συνέστη καὶ λειτουργεῖ ἐν Παρισίοις πολυμελὲς συμβούλιον τῶν φυλακῶν, οὗτινος προεδρεύει ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὸ συμβούλιον τοῦτο ἀποτελούμενον ἐξ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων καὶ ἄλλων εἰδικῶν ἀνδρῶν

ἐκφέρει τὴν γνώμην του ἐπὶ παντὸς σωφρονιστικοῦ ζητήματος καὶ ἰδίᾳ παντὸς τοιοῦτου ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος καὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν κοινῶν φυλακῶν εἰς ἀπομονωτικὰς.

Τοιαῦτα εἶναι ἐν συντόμῳ τὰ ἐν ταῖς γαλλικαῖς φυλακαῖς λειτουργοῦντα σωφρονιστικὰ συστήματα. Ἐν τούτοις δὲν λείπουσιν οἱ κατηγοροῦντες τὰς γαλλικὰς φυλακὰς, οὐχὶ ἀδίκως, ὡς πολυτελεῖς καὶ ὡς ἐντευκτήρια, εἰς ἃ ἅπαξ εἰσερχόμενος ὁ ἐγκληματίας ἀποκτᾷ τὴν ἔξιν τῆς εἰς αὐτὰ ἐπιστροφῆς, ὡς ὑπερβολικῶς δὲ φιλανθρώπουσ φέγουσι τοὺς ὑπὸ μεγάλου κατεχομένους ζήλου πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης τῶν φυλακισμένων. Τὰ παράπονα ταῦτα δὲν εἶναι ἐστερημένα πάσης ὑποστάσεως, διότι εἶναι βέβαιον ὅτι τὰ οἰκοδομηματὰ τῶν γαλλικῶν φυλακῶν ἐστοίχισαν μέχρι τοῦδε ἀρκετὰς δεκάδας ἑκατομμυρίων. Ἀναφέρω ἐνδεικτικῶς μόνον τὴν ἐν Nanterre πλησίον τῶν Παρισίων φυλακὴν, ἧς ἡ οἰκοδομησις πρὸ ὀλίγου μόλις συνετελέσθη· ἡ φυλακὴ αὕτη, ἣτις εἶναι προωρισμένη νὰ δέχεται τοὺς ἐπαίτας, λήτας καὶ ἄλλους φαυλοβίους ἄνευ ἐργασίας καὶ διαμονῆς, εἶναι ἀληθὲς μέγαρον πρυτανείου στοιχείου εἰς τὸ κράτος δεκαεπτὰ ὀλόκληρα ἑκατομμύρια! Μόνον τὰ ὠρολόγια αὐτῆς λειτουργοῦντα δι' ἡλεκτρισμοῦ ἀνέρχονται εἰς ὀγδοήκορτα! Ἀφ' ἑτέρου ἡ αὔξησις τῆς καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματικότητος ἐν Γαλίᾳ ἐνισχύει τὰς παρατηρήσεις τῶν ἐννοούντων τὰς φυλακὰς ἀληθῆ σωφρονιστήρια οὐχὶ δὲ τόπους ἀνέσεως. Ἐὰν ριψώμεν ἐν βλέμμα εἰς τὴν τελευταίαν στατιστικὴν τοῦ 1886 ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀρυόμεθα ἀλγεινὰς πληροφορίας, ὡς τὰς ἀποκαλεῖ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ἐν τῇ πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἐχθῆσει

του. Διὰ ταύτης πιστοποιεῖται ὅτι τὸ ἕμισυ τῶν ρχο-
μένων τῶν φυλακῶν καταδίκων, ἐπανερχονται εἰς αὐτάς,
ὑπάρχει δὲ καὶ τάσις πρὸς αὐξήσιν, καθόσον τὸ ἔτος 1886
παρασιάζει αὐξήσιν 15 0]0 ἐν σχέσει πρὸ τὸ 1885. Ὁ
ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματιῶν ἀνῆλ-
θεν εἰς 92,805 ἐπὶ 209,147 καταδικασθέντων. Εἰδικώ-
τερον ἢ καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματικότης ἦν ἐπὶ μὲν κα-
κουρημάτων 56 0]0, ἐπὶ δὲ πλημμελημάτων 45 0]0.
Ἀσχέτως δὲ πρὸς τοὺς ἐπανερχομένους εἰς τὰς φυλακὰς
καὶ ὑπὸ γενικὴν ἐποψίν ἔφθασε τὴν ἀναλογίαν 75 0]0!
Σημειωτέον ὅμως ὅτι κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν ἡ
ὑποτροπὴ ἐννοεῖται ὑπὸ πολὺ εὐρείαν ἔννοίαν. Τὰ λυπρὰ
ταῦτα ἀποτελέσματα τῆς ἐγκληματικότητος ἐν Γαλίᾳ
πρὸ ἐτῶν ὑφιστάμενα, ἄλλα τελευταῖον λαβόντα ὄξυν χα-
ρακτηρὰ ὡς ἐκ τῆς δυσαναλογου, πολλαπλασιασμοῦ τῶν
καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματιῶν, ἐθορύβησαν τὴν κυβέρνησιν
καὶ κατέστησαν αἰσθητὴ τὴν ἀνάγκην λήψεως προφυλα-
κτικῶν κατὰ τοῦ κακοῦ μέτρου. Τοιαῦτα περιέχονται ἐν
δυσὶ νόμοις τοῦ 1885. Ὁ πρῶτος τούτων τῆς 27 Μαΐου
ἀπαγγέλλει τὴν ἐξορίαν (relégation) ὡς πικρεπόμενὴν
ποινὴν κατὰ παντὸς ἐγκληματίου, ὅστις καθ' ὑποτροπὴν
ἤθελε γίνεαι ἔνοχος ὠρισμένου ἀριθμοῦ ἐγκληματικῶν πρά-
ξεων. Ἡ ἐξορία αὕτη ἰσοβία θέλει ἐκτελεῖσθαι μετὰ τὴν
ἐκτίσιν τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς, οἱ δὲ ἐξοριζόμενοι ἀπο-
στέλλεσθαι εἰς τὰς γαλλικὰς ἀποικίας. Ἐν τῷ δευτέρῳ
νόμῳ τῆς 14 Αὐγούστου περιέχεται ἡ ὑπὸ ὄρον προσω-
ρινῆ ἀποφυλάκισις πρὸ τῆς λήξεως τῆς ποινῆς (libéra-
tion conditionnelle). Κατὰ τοῦτον πᾶς κατὰδικος,
ὅστις ἤθελε δεῖξει προφανῆ βελτίωσιν, τοσαύτην ὥστε ἡ
ἀποφυλάκισις του νὰ μὴ εἶναι ἐπικίνδυνος τῇ κοινῶνίᾳ, δύ-

ναται ^{τὰ} ἀποφυλακισθῆ ὑπὸ ὄρον, ἐὰν ἐξέτισε τὸ 1[2 τῆς ποινῆς αὐτοῦ ἢ τὰ 2]3 ἐπὶ τῶν καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματιῶν. Ἡ προσωρινὴ αὕτη ἀποφυλάξεις, καθ' ἣν ὁ ἀποφυλακισθεὶς διατελεῖ ὑπὸ ἐπιτήρησιν, δύναται νὰ ἀνακληθῆ διὰ κακὴν διαγωγὴν ἢ παράβασιν ἐνὸς τῶν διαγεγραμμένων ὄρων, ὁ δὲ προσωρινὸς ἀποφυλακισθεὶς ἐπανερχεταὶ εἰς τὴν φυλακὴν ὑποχρεούμενος νὰ ἐκτίσῃ ὀλοκληρῶν τὴν ποινὴν του, ἀφ' ἧς αὕτη διεκόπη, τοῦ ἐν τῷ μετὰ τὴν διαστήματος καθ' ὃ διετέλεσεν ἐν προσωρινῇ ἀποφυλάξει μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν. Κατὰ δεύτερον λόγον ὁ νόμος προβλέπει περὶ συστάσεως προστατευτικῶν ἐταρειῶν (sociétés de patronage), εἰς ἃς ἀνατίθεται ἡ ἐπιβλέψις καὶ προστασία τῶν ἐν προσωρινῇ ἀποφυλάξει διατελούντων, εἰς τὰς ὁποίας χορηγεῖ ἡ κυβέρνησις ἀνάλογον πίστωσιν πρὸς διανομὴν βοηθημάτων. Κατὰ τρίτον λόγον διὰ τοῦ νόμου μετερορυθμίσθησαν τὰ τῆς ἀποκαταστάσεως, νομοθετηθεὶς πενταετοῦς διαμονῆς ἐν τινὶ ἐπαρχίᾳ πρὸς ἀπόκτησιν δικαιώματος πρὸς ἀποκατάστασιν διὰ τοὺς εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν καταδικασθέντας, διὰ δὲ τοὺς λοιποὺς τριετῆς διαμονῆ· ἕτερά τινες διατυπώσεις κατέστησαν τὴν ἀποκατάστασιν ἀποφυλακτικὸν μέτρον κατὰ τῆς καθ' ὑποτροπὴν ἐγκληματικότητος. Πλὴν τῶν μέτρων τούτων, ἐν Παρισίοις ἰδίως, συνέστησαν ἄστυλα νυκτὸς, εἰς ἃ δύναται οἱ μὴ ἔχοντες κατοικίαν ἢ ἐργασίαν νὰ μείνωσιν ἐπὶ ὠρισμένον ἀριθμὸν ἡμερῶν, μέχρις ὅτου εὐρωσι τοικύτην, καθόσον εἶχε παρατηρηθῆ, ὅτι, ἰδίως κατὰ τὸν χειμῶνα, πλείστοι ἐκ τῆς ἐργατικῆς τάξεως στερούμενοι ἐργασίας καὶ τῶν μέσων πρὸς τὸ ζῆν, ἠναγκάζοντο νὰ διαπράττωσι μικρὰ πλημμελήματα ὅπως τοῖς ἀνοίγεται ἡ θύρα τῶν φυλα-

κῶν, ἐν αἷς εὐρίσκουσι τροφήν, θέρμανσιν ἰκανὴν καὶ κλί-
νην ἢ στεροῦνται. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν μέτρων τούτων
δὲν δύνανται εἰσέτι νὰ ἐκτιμηθῶσι δεόντως, καθόσον μό-
λις πρὸ ὀλίγου ἤρξαντο λειτουργοῦντα, πᾶσαι ὅμως αἱ
ἐλπίδες ὑπάρχουσι ὅτι θέλουσι δώσει εὐάρεστα ἀποτελέ-
σματα.

Ἐκτὸς τῶν δύο σωφρονιστικῶν συστημάτων, ἅτινα δια-
πραγματεύθη, λειτουργεῖ ἐν Γαλλίᾳ καὶ τρίτον, ὅπερ βιά-
σιν ἔχει τὴν ἀφίρρεσιν τοῦ ἐγκληματοῦντος ἀτόμου ἀπὸ
τῆς κοινωνίας διὰ τῆς ἀποπομπῆς αὐτοῦ (déportation).
Τὸ σύστημα τοῦτο, τὸ ὅποῖον εἰς τινὰς περιπτώσεις κατα-
ταξινώσκειται ὡς ἰδιαίτερα ποινὴ, εἶναι τὸ ἀπλούστερον
καὶ συντελεστικώτερον ἴσως πρὸς καθάρσιμον μιᾶς κοινω-
νίας, ἀλλ' ἐκφεύγει τῆς βίας τῆς ποινῆς, μὴ ἐκπλη-
ροῦν τοὺς κυριώτερους σκοποὺς αὐτῆς, ἀπαλάσσει δὲ τῶν
κακούργων μιᾶν κοινωνίαν, ὅπως πληρώσῃ δι' αὐτῶν ἐτέ-
ραν, ἀρτισύστατον μάλιστα, ὡς αἱ τῶν γαλλικῶν ἀποικιῶν,
εἰς ἃς ἀποστέλλονται οἱ γάλλοι κακούργοι. Τοιοῦτοτρό-
πως ἐν Γαλλίᾳ οἱ εἰς δεσμὰ πρόσκαιρα ἢ ἰσοβία καταδι-
κοὶ καὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐκ τῶν εἰς εἰρκτὴν τοιούτων, ὡς
καὶ οἱ κατάδικοι εἰς ὠρισμένας ἄλλας τινὰς ποινὰς ἀπο-
στέλλονται εἰς τὰς γαλλικὰς ἀποικίας τῆς Ν. Γουιάνης
καὶ Καληδονίας ὅπως ἐκτιωσῇ τὰς ποινὰς τῶν εἰς τὰ
αὐτοῖσι σωφρονιστικὰ ἰδρύματα, τόσον οἱ ἄνδρες ὅσον καὶ
αἱ γυναῖκες, ὑποβαλλόμενοι εἰς τὰς πλέον βρείας ἐργα-
σίας δημοσίου συμφέροντος ἢ τοῦ ἀποικισμοῦ, καὶ σύρον-
τες ἐν ἀνάγκῃ ἀλύσεις λόγῳ τιμωρίας ἢ ἀσφαλείας. Εἰς
τὸν ἐκπατρισμόν τοῦτον δὲν ὑπόκεινται οἱ ἄνω τῶν 70
ἐτῶν κατάδικοι ἐφαρμοζομένης ἀντὶ τῶν δεσμῶν τῆς ποι-
νῆς τῆς εἰρκτῆς πρόσκαιρου ἢ ἰσοβίου καὶ ἐκτιομένης ἐν

ταῖς κεντρικαῖς φυλακαῖς (maisons centrales). Πᾶς κα-
κῶδικος εἰς ὀλιγώτερον τῶν 8 ἐτῶν προσκαίρων δεσμῶν
μετὰ τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς του ὑποχρεοῦται νὰ παρα-
μείνῃ ἐν τῇ ἀποικίᾳ ἐπὶ ἴσον τῇ ποινῇ του χρονικὸν διά-
στημα, οἱ δὲ πλεόν τῶν 8 ἐτῶν καταδίκαι ὑποχρεοῦνται
εἰς ἰσόβιον αὐτόθι διαμονήν, μὴ δυνάμενοι ἐπ' οὐδεμιᾷ
περιπτώσει νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν Γαλλίαν,
ἐκτὸς ἐὰν τύχωσιν εἰδικῆς πρὸς τοῦτο χάριτος. Κατὰ τῶν
δραπετευόντων ἀπαγγέλλονται αὐστηραὶ ποιναί. Ταῦτα
μὲν ὄρισεν ὁ νόμος τῆς 30 Μαΐου 1 Ἰουνίου 1854 πρὸς
ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς τῶν δεσμῶν, διὰ διατάγματος δὲ
τῆς 24 Μαρτίου 1866 ἐχορηγήθησαν τοῖς ἐν ταῖς ἀποι-
κίαις καταδίκαις διάφοροι εὐκαλίαι ὅπως συνέρχωνται εἰς
γάμον, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἐγγάμους καταδίκους ὅπως
συμπαραλαμβάνωσι τὰς οἰκογενεῖας των. Τελευταῖον διὰ
διατάγματος τῆς 18 Ἰουνίου 1880 ἐκανονίσθη τὸ πει-
θαρχικὸν σύστημα ἐν ταῖς σωφρονιστικαῖς ταύταις ἀποι-
κίαις, ἐκάστην τῶν ὁποίων διακίεῖ στρατιωτικὸς διοικη-
τῆς. Κατὰ τοῦτο οἱ καταδίκαι διηρέθησαν εἰς ὅ τάξεις
ἀναλόγως τῆς ποινικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως, τῆς δια-
γωγῆς καὶ τῆς ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐπιμελείας των. Τοιοῦτο-
τρόπως ἐν τῇ 1ῃ τάξει περιλαμβάνονται οἱ ἔχοντες τὰς
καλλιτέρας συστάσεις, δυνάμενοι νὰ τύχωσιν ἐδαφικῆς
παραχωρήσεως ἢ νὰ ἦναι ὑπάλληλοι λαμβάνοντες μισθὸν
ὑπὸ ὄρους κανονιζομένους ὑπὸ τῆς διοικήσεως τῆς ἀποι-
κίας. Οἱ εἰς τὴν 2αν τάξιν ἀνήκοντες ἀσχολοῦνται εἰς
ἄγροτικὰς ἐργασίας τῆς σωφρονιστικῆς ὑπηρεσίας καὶ εἰς
δημόσια ἔργα διὰ λογαριασμὸν τοῦ κράτους ἢ τῆς ἀποι-
κίας, λαμβάνοντες καὶ οὗτοι μισθὸν κατὰ τι μικρότερον
τῶν τῆς 1ῆς τάξεως. Οἱ τῆς 3ῆς τάξεως ἀσχολοῦνται καὶ

οὔτοι εἰς δημόσια ἔργα διὰ λογαριασμὸν τοῦ κράτους ἢ τῆς ἀποικίας, πλὴν δὲν λαμβάνουσι μισθὸν εἰμὴ ἐξαιρητικῶς καὶ λόγῳ ἐκτάκτου ἀμοιβῆς. Οἱ τῆς 4ης τάξεως χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰς βαρυτέρας ἐργασίας μὴ λαμβάνοντες οὐδένα μισθὸν, ἐὰν ὅμως δεικνύωσι καλὴν διαγωγὴν καὶ εἶναι ἐπιμελεῖς ἐν τῇ ἐργασίᾳ δύνανται νὰ τύχωσι δις τῆς ἐβδομάδος μερίδος οἴνου ἢ ρουμίου. Εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ τηρῶσι σιωπὴν καὶ τὴν νύκτα ἀπομεμονωμένοι καὶ δὲν δέχονται οὐδεμίαν ἐπίσκεψιν. Οἱ τῶν τριῶν πρώτων τάξεων δύνανται νὰ λάβωσιν ὡς φιλοδώρημα καπνὸν, οἶνον ἢ ρούμιον δι' ἐξαιρετικὰς ἐργασίας καὶ ἐπὶ ὄροις κανονισμένοις ὑπὸ τῆς διοικήσεως τῆς ἀποικίας. Οἱ τῆς 5ης τάξεως ἀσχολοῦνται ὅπως καὶ οἱ τῆς 4ης τάξεως, ἀλλ' ἀνευ οὐδεμιᾶς καὶ ἐπ' αὐδεμιᾶ περιπτώσει ἀμοιβῆς ἢ φιλοδώρηματος. Ἀπαντῶντες οἱ ἀποστελλόμενοι εἰς τὰς ἀποικίας καταδίκαι, ἀμα τῇ αὐτοῦ ἀφίξει τῶν, κατατάσσονται εἰς τὴν 4ην τάξιν ἐκτὸς τῶν καθ' ὑποτροπὴν καταδίκων κατατασσομένων εἰς τὴν 5ην τάξιν. Οἱ προβιβασμοὶ ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν γίνονται, τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ σωφρονισμοῦ διευθυντοῦ, ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς ἀποικίας καὶ μετὰ ἐξάμηνον ἐν ἐκάστη τάξει διαμανήν. Διάφοροι πειθαρχικαὶ ποιναὶ ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς παρεκτρεπομένους καταδίκους πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως, αἱ δὲ βαρύτεραι καὶ ἐγκληματικὸν φέρουσαι χαρακτηρὰ πράξεις δικάζονται ὑπὸ εἰδικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου.

Τοιοῦτος εἶναι ἐν συντόμῳ ὁ ὀργανισμὸς τοῦ ἰδιαίτερου τούτου σωφρονιστικοῦ συστήματος, δι' οὗ ἐπιδιώχονται ταύτοχρόνως δύο σκοποὶ, ὅ, τε τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Γαλλίας ἀπὸ ἐπικινδύνων κακούργων καὶ ὁ συνουσιασμὸς τῶν ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης γαλλικῶν κτήσεων. Καὶ

ὁ μὲν πρῶτος κατορθοῦται βεβαίως μετ' ἐπιτυχίας, ἀλλ' ὁ δεύτερος ἐνεργεῖται δι' ἰδρύσεως ἀποικιῶν ἐκ κακούργων, οἵτινες εἶναι λίαν ἀμφίβολον ἐὰν ἦναι τὸ καταλληλότερον πρὸς ἀποικισμόν στοιχεῖον. Ἄλλως τε μέγα διαπραττεται ἀδίκημα κατὰ τῶν ἀτυχῶν κατοίκων τῶν χωρῶν ἐκείνων, οἵτινες οὐδὲν ὀφείλουσιν ὅπως δέχωνται παρ' ἑαυτοῖς τὰ καθάρματα ἐτέρας κοινωνίας, ἅτινα ἀποστέλλει αὐτοῖς τὸ ἔθνος ὅπερ ἀνέλαβε τὸν ἐκπολιτισμὸν τῶν. Τὸ ἀδίκημα τοῦτο εἶναι πολὺ μεγαλειότερον ὅταν διαπραττεται ὑπὸ δημοκρατουμένου ἔθνους. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν οἱ κάτοικοι τῶν ἐν Αὐστράλιᾳ ἀγγλικῶν κτήσεων, εἰς ἃς διενεργεῖτο παρομοία ἀποστολὴ κακούργων ἐξηγέρθησαν δηλώσαντες τῇ Ἀγγλικῇ κυβερνήσει ὅτι ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ ἐμποδίσωσι, καὶ διὰ τῶν ὀπλῶν ἐν ἀνάγκῃ, πᾶσαν ἐν τῷ μέλλοντι ἀποστολὴν κακούργων εἰς τὴν χώραν τῶν, ἵνα καὶ αἱ γαλλικαὶ ἀποικίαι δὲν βραδύνωσι νὰ πράξωσι τὸ αὐτό.

ΑΓΓΛΙΑ

Ὅσον ἀπλοῦν εἶναι τὸ ἀγγλικὸν σωφρονιστικὸν σύστημα ὑπὸ ἔποψιν γενικὴν, τόσῳ σύνθετον ἀποβαίνει ὑπὸ ἔποψιν καθαρῶς σωφρονιστικὴν. Ἡ τόσον ἐπιζητουμένη ἐνοποίηση τῶν ποινῶν ἀπκντᾶται ἐν τῇ ἀγγλικῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ διακρινούσῃ δύο εἶδη ποινῶν τὴν φυλάκισιν (emprisonnement), ἣτις διαρκεῖ δύο καὶ πέντε ἔτη καὶ τὴν πλέον τῶν πέντε ἐτῶν μέχρι ζωῆς κάθειρξιν (servitude pénale). Τοιουτοτρόπως ἀποφεύγουσι τὰς περισσότεράς ὑποδιαίρέσεις τῶν ποινῶν, αἵτινες ἤθελον κα-

ταστήσει ἔτι πολυπλοκωτέραν τὴν ἐφαρμογὴν σωφρονιστικοῦ συστήματος.

Ἡ φυλάκισις ἐκτίεται εἰς τὰς τοπικὰς φυλακὰς, αἵτινες εἶναι ἀνάλογοι τῶν γαλλικῶν νομαρχιακῶν. Διὰ τὰς μικρὰς ποινὰς ἐφαρμόζεται τὸ κοινὸν σύστημα μετὰ χωρισμοῦ κατὰ τὴν νύκτα. Κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα οἱ σωφρονιζόμενοι καταγίνονται εἰς ἐργασίας ματαίας καὶ ἀνωφελεῖς, αἵτινες λειτουργοῦσι ἐν ἐκάστη φυλακῇ. Μετὰ τοῦτο ἀνκλαμβάνουσι χρησιμωτέραν ἐργασίαν. Κατ' ἀγγλικὸν λόγιον ὁ φυλακισμένος πρέπει νὰ ἐργάζεται ὀλίγον καὶ νὰ παράγῃ πολὺ. Ὁ ἄγγλος κρατούμενος ἐργάζεται ἀποκλειστικῶς διὰ λογισμὸν τῆς κυβερνήσεως, ἐργάζεται δὲ δωρεὰν ὑποχρεούμενος πρὸς τοῦτο, ὅπως ἀνακουφίσῃ τὴν κυβέρνησιν ἐκ τῶν πολλῶν πρὸς συντήρησιν τῶν φυλακῶν δαπανῶν. Ἐν τούτοις ἀναλόγως τῆς ἐπιμελείας, τοῦ ἀνταμειβεσθαι κατὰ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς ἐξόδον τοῦ διὰ χρηματικῶν ποσοῦ 2—3 λιρῶν στερλινῶν, ὅπερ τῷ χρησιμεύει διὰ τὰς πρώτας τῆς ἀποφυλακίσεώς του ἡμέρας. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἀποφεύγουσι καὶ ὀλόκληρον τὴν λογιστικὴν ὑπηρεσίαν, ἣτις ἀπικιτεῖται κατὰ τὸ γαλλικὸν σύστημα τῆς ἀνταμοιβῆς τῶν καταδίκων. Ἡ ἐργασία ἦν ἕκαστος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ παράγῃ εἶναι ὠρισμένη, ἀλλὰ πᾶς ἐργαζόμενος πλέον τοῦ κεκανονισμένου ἐπιτυγχάνει τὰς λεγομένας συστάσεις, αἵτινες συντρέχωσιν εἰς τὴν ταχυτέραν ἀποφυλάκισίν του. Αἱ φυλακαὶ αἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς σωφρονισμὸν τῆς πρώτης κατηγορίας τῶν καταδίκων εἶναι ὑποδομημέναι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος, πλὴν ἡ ἐργασία καὶ ὁ περίπατος γίνεται ἐν κοινῷ ἀλλὰ μετὰ τῆς μεγαλύτερας σιωπῆς, ὅφ' ὅσον ὅμως εἶναι ἐφικτὸν τηροῦσι καὶ

τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα, ὅπερ ἐφαρμόζουσιν μᾶλλον ἐπὶ τῶν ὑποδίκων, αἵτινες κρατοῦνται εἰς τὰς αὐτὰς φυλακάς. Κατ' ἀκριβείαν τὸ ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις λειτουργοῦν σύστημα εἶναι μίγμα ἀπομονωτικοῦ καὶ κοινοῦ συστήματος, δὲ ἐνδριατρίβω δὲ περιπλέον ὡς ὁμοίου τοῦ ἐν ταῖς γαλλικαῖς φυλακαῖς.

Ἡ *servitude pénale* (ἀναλογοῦσα πρὸς τὴν εἰρκτὴν καὶ τὰ δεσμὰ καθ' ἡμᾶς) συνίσταται κυρίως εἰς τὴν στέρησιν τῆς ἐλευθερίας μεθ' ὑποχρεώσεως ἀναγκαστικῆς εἰς ἐργασίαν. Ἡ ἔκτισις τῆς ποινῆς ταύτης περιέχει 4 στάδια. Κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον ὁ καταδίκος διανύει ἐννεάμηνον κάθειρξιν καθαρῶς ἀπομονωτικὴν μετὰ τινος αὐστηρότητος ἐνεργουμένην. Κατὰ τὸ δεύτερον στάδιον ὁ καταδίκος ὑφίσταται τινος κάθαρσιν προετοιμαζόμενος διὰ τὸ δεύτερον στάδιον. Τοῦτο ἀρχεται ἀπὸ τοῦ δεκάτου μηνὸς εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὀποιοῦ ὁ ὑποστὰς τὴν ἐννεάμηνον ἀπομονώσιν καταδίκος μεταφέρεται εἰς ἄλλο τμημα τῆς φυλακῆς ἢ εἰς ἄλλην φυλακὴν, ἐν ἣ λειτουργεῖ τὸ κοινὸν σύστημα μετὰ χωρισμοῦ πάντοτε κατὰ τὴν νύκτα. Ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις, αἵτινες ἀναλογοῦσι πρὸς τὰς γαλλικὰς *maisons centrales*, ἀναπτύσσεται ἅπασα ἡ πρακτικότης τῶν Ἀγγλων, ἐννοούντων κάλλιον παντὸς πῶς ὁ καταδίκος πρέπει νὰ ἐργάζεται. Τοιοῦτοτρόπως ἀπαντᾷ τις φυλακὰς καθ' ὀλοκληρίαν ὠκοδομημένας ὑπὸ τῶν καταδίκων, ὡς ἡ ἐν *Wormwood scrubs* ὀλίγον ἕξωθεν τοῦ Λονδίνου φυλακῆ, ἣν ὄχι μόνον ὠκοδόμησαν ἐξ ὀλοκληροῦ οἱ καταδίκαι, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ πρὸς οἰκοδομὴν αὐτῆς πλίνθοι παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων κατεσκευάσθησαν. Οἱ κρατούμενοι ἐν ταῖς φυλακαῖς ταύταις καταγίνονται προσέτι εἰς παντοειδεῖς ἄλλα;

ἐργασίας ἀποκλειστικῶς διὰ λογαριασμῶν τῆς Κυβερνήσεως πολυειδῶς ὀφελουμένης ἐκ τῆς κατασκευῆς, πλείστων εἰδῶν ἐκ τῶν ἀναγκαιούτων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν διαφόρων κλάδων· οὕτω συναντᾷ τις ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς φυλακαῖς πλήρη ἐργοστάσια ραπτικῆς, ὑποδηματοποιίας, ξυλουργίας, σιδηρουργίας, τυπογραφίας κτλ. κτλ, ἐν οἷς ἐργάζονται κατάδικοι, οἵτινες πρὸ τῆς εἰς τὴν φυλακὴν εἰσόδου τῶν δὲν εἶχον κανέν ἐπάγγελμα ἢ κατεγίνοντο εἰς ἐντελῶς διαφόρους ἐργασίας. Οἱ πλείστοι ἐκμανθάνουσιν ἐν τῇ φυλακῇ διάφορα βιοποριστικὰ ἐπαγγέλματα. Ἄλλὰ καὶ εἰς ἐργασίας ἔξω τῶν φυλακῶν ἀσχολοῦνται οἱ ἀγγλοὶ κατάδικοι ὡς π. χ. εἰς λιμενικὰ ἔργα, ὁδοποιίαν, καλλιέργειαν τῆς γῆς κτλ. Διὰ τῆς εὐστοχοῦ χρησιμοποίησεως τῶν καταδικῶν κάτορθοῦται ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅπως ἡ δαπάνη πρὸς κατασκευὴν, διατήρησιν καὶ λειτουργίαν τῶν φυλακῶν μετριάσσεται καταπληκτικῶς ἢ καὶ καλύπτεται ἐνίοτε ὑπὸ τοῦ προϊόντος τῶν ἐν αὐταῖς ἐκτελουμένων ἐργῶν. Κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ διεθυντοῦ τῆς ἐν Chatam μεγάλης φυλακῆς· οἱ ἐν αὐτῇ κατάδικοι στοιχίζουσι εἰς τὸ κράτος 1—3 λίρας μόνον κατ' ἔτος, ὑπολογιζομένου εἰς 10 λίρας τοῦ ἐκ τῆς ἐργασίας ἐκάστου φυλακισμένου προκύπτοντος κέρδους, ὅπερ ἀλλαχοῦ ὀφελοῦνται οἱ χορηγοῦντες τὴν ἐργασίαν ἐργολάβοι. Ἀφ' ἑτέρου κατωρθώθη ἂν μὴ νὰ ἀποφύγῃσι, τοῦλάχιστον νὰ μετριάσωσι τὸν μέγαν συναγωνισμόν ὃν προξενοῦσιν εἰς τὸ ἐμπόριον τὰ προϊόντα τῶν φυλακῶν ἐν ἄλλοις ἔθνεσι. Καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχει μικρὸς ἔμμεσος συναγωνισμὸς ἐνεκὰ τῆς ἐργασίας τῶν φυλακῶν, ἀνθ' ὧν ἠδύναντο ἐργοστάσια νὰ προμηθεύωσι τῇ Κυβερνήσει τὰ ἀντικείμενα, ὧν ἔχει ἀνάγκην, ἀλλ' αὐτὸς περιορίζεται εἰς ἀλίγα εἶδη, τὴν ἐκ

τούτου δὲ ὠφέλειαν αἰσθάνεται ὁ δημόσιος θησαυρός.

Οἱ διαιτώμενοι ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς φυλακαῖς τρέφονται ἄρκετὰ καλῶς τρὶς τῆς ἡμέρας, δὲν ὑπάρχει δὲ ἐν αὐταῖς σύστημα παντοπωλείων, συνεπῶς πᾶς κατὰδικος περιορίζεται εἰς τὴν τροφήν ἣν τῷ παρέχει τὸ κράτος, ὥστε καὶ οἱ δυνάμενοι νὰ προσμήθεύωνται καλλιτέραν καὶ ἀφθονώτεραν τροφήν περιορίζονται εἰς ταύτην. Ἡ πολυφαγία θὰ ἀπετελεῖ ἀπόλαυσιν μὴ ἐπιτρεπομένην ἐν φυλακῇ. Ὁ κἀνὼν οὗτος δὲν φθάνει μέχρις ἀπανθρωπίας, καθόσον εἰς τοὺς δεομένους λόγῳ ὑγιείας συμπληρωτικῆς τροφῆς, παρέχεται τοιαύτη διαταγὴ τοῦ ἱατροῦ. Ἄλλαι τινες στέρησεις κάμνουν τὸν κατὰδικον νὰ αἰσθάνηται ὅτι διατελεῖ ὑπὸ σωφρονισμὸν ὡς π. χ. ἡ στέρησις καπνοῦ, ἐφημερίδων, ἀλληλογραφίας, ἣτις ἐπιτρέπεται ἀνὰ ὄρισμένα χρονικά διαστήματα, ἅτινα μικρύνονται ἢ μεγαλύνονται ἀνὰ λόγῳ τῶν τάξεων, εἰς ἃς διαίρουσται οἱ κατὰδικοι, κατὰ λόγον τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς καλῆς διαγωγῆς, ἣν δεικνύουσιν ἐν τῇ φυλακῇ· τὸ μικρότερον διάστημα εἶναι τρίμηνον τὸ δὲ μεγαλύτερον ἐξάμηνον. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι διὰ τὰς ἐπισκέψεις, ἃς δύνανται νὰ δεχθῶσι διαρκούσης τῆς καθεύξεώς των. Ἀπ' ἐτέρου ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις ἀποτελεῖ μίαν τῶν κυριωτέρων φροντίδων τῆς σωφρονιστικῆς διευθύνσεως, ἐν ἴσῃ δὲ μοίρᾳ τάσσεται καὶ ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία.

Τὸ τρίτον στάδιον τῆς περὶ ἧς πρόκειται ποινῆς εἶναι ἡ ὑπὸ ὄρους προσωρινὴ ἀπελευθέρωσις (libération conditionnelle), θεσμὸς κατ' ἐξοχὴν λειτουργῶν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ οὗτινος τὰ ἀποτελέσματα ἔχουσι λαμπρὰν ἐπιτυχίαν, ὑπολογιζόμενα εἰς 90 καὶ πλέον ἐπὶ τοῖς 100. Ἐὰν ὁ κατὰδικος διανύσας τὰ 3)4 τῆς ποινῆς του δεῖξη καλὴν

διαγωγήν καὶ ἐν γένει ἐμπνεύσῃ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὁ σωφρονισμὸς ἐπέδρασεν ἰκανῶς ἐπ' αὐτοῦ, ὅταν δηλ. ὑπάρχωσιν αἱ ὑπὲρ τῶν εἰδικῶν κανονισμῶν ἀπαιτούμεναι συστάσεις, ὁ κατάδικος τίθεται εἰς προσωρινὴν ἐλευθερίαν ἐφοδιαζόμενος δι' ἀδείας καὶ μικροῦ χρηματικοῦ βοηθήματος. Ἀπολυόμενος δὲν ἀφίεται εἰς τὴν τύχην του καὶ εἰς τὴν δυσπιστίαν μεθ' ἧς θέλει τὸν ὑποδεχθῆ πᾶς τις πρὸς ὃν ἤθελεν ἀποτανθῆ ἵνα ζητήσῃ ἐργασίαν, ἀλλὰ τίθεται ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν φιλανθρωπικῶν ἐταιριῶν (sociétés de patronage), αἵτινες τὸν προστατεύουσι καὶ τῷ παρέχουσιν ἐργασίαν, ὡς ἐκ τῶν σχέσεων των πρὸς διάφορα ἐργοστάσια, ἃς ἐπὶ τούτῳ ἔχουσι συνάψει. Οὕτω ὁ ἐξερχόμενος τῆς φυλακῆς κατάδικος ποδηγετεῖται καὶ εὐρίσκει ἀρκουσαν ὑποστήριξιν, ὥστε νὰ μὴ ὑποπέσῃ ἐξ ἐλλείψεως ἐργασίας ἐκ νέου εἰς σφάλμα. Αἱ φιλανθρωπικαὶ αὗται ἐταιρίαι πρῶτον τῆς ἀγγλικῆς πρακτικότητος, λειτουργοῦσιν ἐν Ἀγγλίᾳ μετ' ἐπιτυχίας πληρεστάτης, ὡς δεικνύει ἡ ἀπομίμησις των ἐν Γαλλίᾳ καὶ Βελγίῳ. Οἱ ἄγγλοι λέγουσι πολὺ ὀρθῶς ὅτι τὸ ἔργον τοῦ σωφρονισμοῦ δὲν συνεπληρώθη ἄμχ ὡς τεθῆ εἰς τὴν θύραν τῆς φυλακῆς ὁ ἀπολυόμενος κατάδικος· τοῦτο θὰ ἦτο ἡμιτελές· Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀκριβῶς ἄρχεται ἡ ἀποτελεσματικωτέρα ἐργασία τοῦ σωφρονισμοῦ ἢτοι ἡ ποδηγέτησις καὶ προσοχὴ ἐπὶ τοῦ ἀπολυομένου καταδίκου. Ἄνευ τούτου αἱ δαπάναι, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ διατήρησις τῶν φυλακῶν, ἠδύναντο νὰ παραβληθῶσι πρὸς σποράν ἄλατος ἐν γονίμῳ γαίᾳ. Ὁ προσωρινῶς ἀπολυόμενος κατάδικος δὲν ἀπολύεται ὀριστικῶς εἰμὴ μετὰ τὴν ὀλοσχερῆ παρέλευσιν τοῦ χρόνου τῆς ποινῆς, ἐὰν δὲ τυχὸν ὁ ἐν τοιαύτῃ προσωρινῇ ἀπολύσει διατελῶν κατάδικος ὑποπέσῃ εἰς νέον σφάλμα ἢ πα-

ραλείψη διαγεγραμμένους τύπους ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαμονὴν αὐτοῦ, ἀνακαλεῖται εἰς τὴν φυλακὴν, ὅπου ἐκτίει ὀλόκληρον τὸ ὑπολειπόμενον τῆς ποινῆς του, μὴ λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν τοῦ χρονικοῦ διαστήματος καθ' ὃ διετέλεσεν ἐν προσωρινῇ ἀποφυλακίσει.

Τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον στάδιον εἶναι ἡ ὀριστικὴ ἀπόλυσις ἐκ τῶν φυλακῶν, μετὰ τὴν ὀλοσχερῆ ἔκτισιν ἢ πάροδον τοῦ χρόνου τῆς ποινῆς. Καὶ ὁ τοιοῦτοτρόπως ἀπολυθεὶς ὑπάγεται ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῶν φιλανθρωπικῶν ἐταιριῶν, ἐκτὸς ἐὰν ἀποδείξῃ ἀρκοῦντα μέσσα, ἅτινα γὰρ τῷ ἀσφαλίζωσι τὸν ἔντιμον βίον. Τόσον ὅμως οὗτοι ὅσον καὶ οἱ τῆς προτελευταίας κατηγορίας ἐπιβλέπονται ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας κατὰ τὸν τρόπον οὐχὶ ὀκληρὸν καὶ ἐπιζήμιον αὐτοῖς, ἀλλ' ἐν τῷ συμφέροντι τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας. Τοιοῦτον εἶναι ἐν βραχυτάτῳ τὸ ἀγγλικὸν σωφρονιστικὸν σύστημα, ὅπερ ἐν τῇ ἰδιορρυθμίᾳ του λειτουργεῖ ὡς ἄριστα παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς, οἵτινες γνωρίζουσι γὰρ συνδυάζωσι τὸ ὠφέλιμον μετὰ τοῦ πρακτικοῦ.

Ἐκτὸς τῶν φυλακῶν, αἵτινες ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, ὑπάρχουσι καὶ σωφρονιστικὰ ἐκπαιδευτικὰ σχολεῖα, ἀνάλογα τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις κράτεσι τοιούτων, ἐν οἷς ἐκπαιδεύονται οἱ ἀνήλικοι, οἳ τε καταδικασθέντες, ὡς ἐνεργήσαντες μετὰ διακρίσεως, καὶ οἳ δι' ἔλλειψιν τοιαύτης ἀθωωθέντες. Τὰ ἐκπαιδευτικὰ ταῦτα σχολεῖα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκπαιδείσεως ὑπουργείου.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκτὸς τοῦ βαθμολογικοῦ τούτου σωφρονιστικοῦ συστήματος λειτουργεῖ καὶ τὸ ἰρλανδικὸν σύστημα, τὸ καὶ προοδευτικὸν καλούμενον, ὅπερ διαφέρει τοῦ πρώτου κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ κατὰδικος κατὰ σειρὰν

προοδευτικὴν κατ' ἀρχὰς κλείεται ἐν κελλίῳ, εἶτα μεταφέρεται εἰς φυλακὴν κοινοῦ συστήματος. μετὰ τοῦτο ἀντὶ τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως ὁδηγεῖται εἰς ἄσυλα ἰδρυμένα παρὰ ταῖς φυλακαῖς, μεθ' ὃ ἐπέρχεται ἡ ὀριστικὴ ἀπόλυσις. Κατὰ βᾶθος ὅμως ἡ βᾶσις ἀμφοτέρων τῶν συστημάτων εἶναι αὐτή.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐνεργεῖτο ὡσαύτως ἡ ἀποστολὴ κατὰ δίκην εἰς τὰς ἐν Αὐστραλίᾳ ἀγγλικὰς κτήσεις, ἀλλ' αὕτη ἤδη ἔπαυσε συνεπεῖα τῆς ἀντιστάσεως, ἣν ἀντέταξαν οἱ αὐτόθι κάτοικοι.

ΒΕΛΓΙΟΝ

Τὸ Βέλγιον εἶναι ἡ μόνη χώρα ἐν ἣ μετ' ὀλίγον, διὰ τῆς ἀνοικοδομήσεως ἐλαχίστων τινῶν φυλακῶν, θὰ ὑπάρχη τέλειον καὶ ὁμοιόμορφον σωφρονιστικὸν σύστημα. Ἐν Βελγίῳ λειτουργεῖ θαυμασίως τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα κατὰ τρόπον δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον πανταχοῦ, ὅπου εἰσάγεται τοῦτο. Ὡς αἴτιον τῆς καλῆς διοργανώσεως τῶν φυλακῶν τοῦ Βελγίου δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ κατορθωθείσα ἐνοποιήσις τῶν ποινῶν. Ὡς εἶναι γνωστὸν οἱ Βέλγοι ἀπεδέχθησαν τὸν γαλλικὸν ποινικὸν κώδικα τοῦ 1810, τῷ 1867 ὅμως τὸν ἐτροποποίησαν ἀπλοποιήσαντες τὰς ποινὰς καὶ καθιερώσαντες τὸ κελλίον (cellule). Ἀπ' ἐτέρου ἡ βελγικὴ κυβέρνησις κατώρθωσε νὰ ἀγοράσῃ παρὰ τῶν νομῶν ἀπάσας τὰς φυλακὰς, ἀνεγειρήθῃ δὲ νέας τοιαύτας, ὥστε σήμερον ἔπασι αἱ φυλακαὶ ἀνήκουσιν αὐτῇ, ὅπερ δὲν συμβαίνει ἐν Γαλλίᾳ. Ὁ σωφρονιστικὸς ὀργανισμὸς τοῦ Βελγίου, πρὸς αἰάζεται ὑπὸ δύο τύπους: τὸν ἀπομονωτικὸν καὶ τὸν κοινόν.

Τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα, ἐφαρμόζεται ἀδιακρίτως ἐπὶ ὑποδικῶν καὶ καταδικῶν ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως ἢ διακρίσεως ποινῆς. Ἡ θητεία τοῦ κελλίου εἶναι δεκαετής, ἢ περαιτέρω δὲ διαμονὴ ἐν αὐτῷ ἀφίεται εἰς τὴν θέλησιν τοῦ καταδικῶν. Ἡ ἀπομονωτικὴ ὅμως κάθειρξις ἐν κελλίῳ συνεπιφέρει αὐτοδικαίως μείωσιν τῆς ποινῆς, ἥτις φθάνει μέχρι τοῦ ἡμίσεως αὐτῆς. Ἡ ἐργασία εἶναι ὑποχρεωτικὴ εἰς δὲ τοὺς ἀρνούμενους νὰ ἐργασθῶσιν ἐπιβάλλονται ποιναὶ ὀρισμέναι. Ἐκκλησία, σχολεῖον καὶ περιπικτητήριον ὑπάρχουσιν ἐν ἐκάστη φυλακῇ τοιοιυτοτρόπως διηρημένα, ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατος ἢ συνάντησις δύο καταδικῶν ἢ συνεννόησις αὐτῶν. Καὶ πλυντήρια δὲ ὑπάρχουσιν ἀπομονωτικὰ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐργασίας, ἐν τῷ μαγειρείῳ λ.χ. κτλ. μεταχειρίζονται καταδικῶν, χωρὶς ὅμως τοῦ πάραυτον νὰ παραβιάζηται ἡ ἀπομόνωσις. Τὸ σύστημα τῆς χορηγήσεως τῆς ἐργασίας εἶναι σύνθετον, καθόσον ὑπάρχουσι καὶ ἐργολάβοι χορηγοῦντες τοιαύτην, πλὴν καὶ τὸ δημόσιον κατασκευάζει ἐν ταῖς φυλακαῖς μέρος τῶν ἐνδυμάτων τοῦ στρατοῦ. Οἱ κρατούμενοι ἀμείβονται ἐργαζόμενοι, ἐκ τῆς ἐργασίας των δὲ ταύτης ὀφείλεται τὸ μὲν δημόσιον τὸ ἡμισυ, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως τὸ μὲν 1)4 χρησιμεύει ὡς παρακαταθήκη, τὸ δὲ ἕτερον 1)4 δύνχται ὁ καταδικῶν νὰ διαθέσῃ εἴτε βελτιόνων τὴν τροφήν του διὰ τῆς προμηθείας συμπληρωματικῶν εἰδῶν, ἅτινα ἐπιτρέπονται, εἴτε ἄλλως πως. Τὰ συμπληρωματικὰ εἶδη προμηθεύει αὐτὸ τὸ δημόσιον, ἐκ τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς ἀποθηκῶν, ἐπὶ ὀρισμέναις τιμαῖς, μὴ ὑπάρχοντος τοῦ ἐν ταῖς γαλλικαῖς φυλακαῖς πανιοπωλείου (cantine). Ἡ τροφή χορηγεῖται ὡσαύτως παρὰ τοῦ δημοσίου, οὐχὶ δὲ ὑπὸ εἰδικῶν ἐπὶ τούτῳ ἐργολάβων τὸ δημόσιον

ποιεῖται τὰς ἀναγκαίας προμηθείας τῶν πρώτων ὑλῶν, ἡ τροφή δὲ κατασκευάζεται ἐν ταῖς φυλακαῖς, ὑπὸ τῶν ἰδίων καταδίκων καὶ ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν τῆς διευθύνσεως, εἶναι δὲ αὕτη ἀρκετὰ κκλή, παρεχομένου τρις τῆς ἐβδομάδος κρέατος, τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας ὑσπρίων καὶ λοιπῶν λαχανικῶν. Εἰς τοὺς καταδίκους ἐπιτρέπεται τὸ κάπνισμα ἀλλὰ μόνον ἐν τοῖς περιπατητηρίοις, τοῖς ἐπιτρέπεται δὲ νὰ δέχωνται ὡσαύτως ἐπισκέψεις τῶν συγγενῶν τῶν ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος καὶ νὰ ἀλληλογραφῶσι. Διάφοροι πειθαρχικαὶ ποιναὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως. Ἡ σιωπὴ εἶναι ἐπιβεβλημένη, αἱ δὲ ἐκτελούμεναι ἐν αὐταῖς ἐργασίαι εἶναι πολυεδεῖς κατ' οὐδὲν καθυστεροῦσαι τῶν ἐν ταῖς κοιναῖς φυλακαῖς ἐκτελουμένων τοιοῦτων, π.χ. ραπτικῆ, ζυουργικῆ, σιδηρουργικῆ, ὑποδηματοποιία καὶ κατασκευὴ πλείων μικρῶν ἀντικειμένων.

Ἰδιαιτέρον χαρακτηριστικὸν τῆς τελείας λειτουργίας τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος ἐν Βελγίῳ, τυγχάνει ἡ ἀποφυγὴ ἀκριβῶς τῶν ἐλαττωμάτων, ἅτινα παρετηρήθησαν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ ἀλλαχοῦ. Τοῦτέστιν ἐν Βελγίῳ ὁ καταδίκος δὲν ἀποκλείεται πάσης συγκοινωνίας रिπτόμενος εἰς στενὸν δωμάτιον, εἰς ὃ νὰ καταληφθῇ ὑπὸ μανίας, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας, ἡ κυρία φροντίς τῆς βελγικῆς σωφρονιστικῆς διοικήσεως περιστρέφεται εἰς τὴν μὴ προσέγγισιν καὶ συνταύτισιν τῶν καταδίκων, ἥτις δύναται νὰ ἀποβῇ ὀλεθρία. Ἐκτὸς ὅμως τούτου, ὁ καταδίκος δέχεται πολλὰς ἐπισκέψεις τοῦ διευθυντοῦ καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων τῆς φυλακῆς, τῶν συγγενῶν του, ὡς καὶ τῶν μελῶν φιλανθρωπικῶν ἐταιριῶν, ἅτινα ἐπισκέπτονται τὰς φυλακὰς καὶ ἐνθαρρύνουσι τοὺς καταδίκους εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος.

Ἐν τούτοις μεθ' ὅλην τὴν τελειότητα τῆς λειτουργίας.

τῶν ἀπομονωτικῶν ἐν Βελγίῳ φυλακῶν, ἡ δεκαετής διάρ-
 κεια τῆς ἀπομονώσεως ἐν κελλίῳ ἔχει πολλοὺς τοὺς ἀντα-
 γωνιστάς, τελευταῖον δὲ κατεκρίθη μετὰ δυνάμεως ἡ πα-
 ράτασις αὕτη τοῦ κελλίου ὡς ὑπερβολικὴ, καθιστῶσα τοὺς
 οὕτω σωφρονιζομένους μανιώδεις ἢ βλάκας. Τοῦτο παρε-
 τηρήθη ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων· πολλοὶ ἐπισκέπται τῶν
 βελγικῶν φυλακῶν ἐξετάσαντες καταδίκους, οἵτινες εἶχον
 ὑποστῆ δεκαετῆ ἀπομόνωσιν ἐν κελλίῳ εὖρον αὐτοὺς ἠθι-
 κῶς μεταβεβλημένους, νευρικοὺς καὶ ἐπὶ τέλους μανιακοὺς.
 Κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου ἐν ταῖς βελγικαῖς φυλακαῖς ἐζή-
 τησα καὶ συνωμίλησα μετὰ δεκάδος καταδίκων ὑποστάντων
 μακρὰν ἐν κελλίῳ κάθειρξιν. Οἱ πλείστοι τούτων ἦσαν
 ἀνθρωποὶ ἐργατικοί· ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ μακρο-
 χρόνιος ἀπομόνωσις εἶχεν ἀπαλύνει ἐπὶ τοσοῦτον τὴν λει-
 τουργίαν τοῦ πνεύματός των, ὥστε ἡ μετ' αὐτῶν συνη-
 νόησις ἦτο δυσκολωτάτη. Οἱ πλείστοι αὐτῶν εὐρισκόμε-
 νοι ἤδη ἐν κοινῷ συστήματι ἐξέφραζον τὴν προτιμῆσιν
 των ὑπὲρ τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος, ἠγνόουν δὲ πῶς
 εὐρίσκοντο ἐν κοινῇ φυλακῇ, μολονότι κατὰ νόμον μετὰ
 δεκαετῆ κάθειρξιν ὁ κατάδικος δύναται νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ
 τῶν δύο συστημάτων, ὡς λόγος δὲ προτιμῆσεως ταύτης
 ἐφέρετο ὑπὸ τῶν περισσοτέρων ἢ μείωσις τῆς ποινῆς ἢν
 αὐτοδικαίως ἐπιφέρει ἡ ἀπομονωτικὴ κάθειρξις, καὶ ἡ με-
 γαλειτέρα εὐκολία τοῦ νὰ δέχωνται ἐπισκέψεις τῶν συγ-
 γενῶν των, οἵτινες κατὰ σύμπτωσιν κατοικοῦσι πλησίον
 ἀπομονωτικῆς φυλακῆς καὶ τὰ παρόμοια. Κρίνω ἰδιαιτέ-
 ρας μνείας συνέντευξιν, ἣν ἔσχον μετὰ καταδίκου ὑπο-
 στάντος ἐν τῇ φυλακῇ τῆς Λουβαίν· εἰκοσιπενταετῆ ἐν
 κελλίῳ κάθειρξιν. Ὁ κατάδικος οὗτος μολονότι ἐγήρα-
 σεν ἐν τῇ φυλακῇ, διετῆρει κάπως τὰς διανοητικὰς του

δυνάμεις. Ἡ ἱστορία του ἐν συντόμῳ εἶναι ἡ ἐξῆς: Εἶχε καταδικασθῆ εἰς θάνατον μετὰ δεκαετῆ δὲ ἀπομονωτικὴν κάθειρξιν ἐδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν του ὅπως μεταφερθῆ εἰς φυλακὴν κοινοῦ συστήματος, πλὴν ἐκεῖ δὲν ἠδύνατο νὰ συμβιώσῃ μετὰ τῶν ἄλλων συναδέλφων του, μεθ' ἑνὸς τῶν ὁποίων ἦλθε εἰς χεῖρας καὶ τὸν ἐφόνευσε· καταδικασθεὶς ἐκ δευτέρου εἰς θάνατον, διανύει ἤδη τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἀπομονώσεώς του. Δὲν ἐπιθυμεῖ πλέον νὰ μεταφερθῆ εἰς φυλακὴν κοινοῦ συστήματος βαρυνόμενος καὶ μὴ ὑποφέρων τὸν θόρυβον καὶ τὴν συναναστροφὴν, ἀπώλεσε δηλαδὴ τὴν κοινωνικότητα, δι' ἣν κατ' ἐξοχὴν διεκρίνεται ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' οὔτε διὰ τὴν κοινωνίαν εἶναι πλέον χρήσιμος, ὁ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας σωφρονισθεὶς κατὰ δικόν. Ἡ κοινωνία θὰ τὸν ἐνοχλῆ, τὰ δὲ εὐπαθῆ κατασταθέντα νεῦρα του θέλουσιν ἐρεθισθῆ εἰς τὴν παραμικρὴν ἀφορμὴν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦναι ἡ ἐκ νέου εἰσόδος εἰς τὴν φυλακὴν ὅπου μόνον θὰ εὐρίσκη ἡσυχίαν.

Ἐκτὸς τῆς μακρᾶς θητείας τῶν κελίων ἢ ομοιόμορφος διὰ πάντα ἐγκληματικὴν ἐφαρμογὴ τοῦ αὐτοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος ἐξελέγχεται πλημμελής, μὴ ἐπιτρέπουσα βαθμολογήσιν τινα ἐν τῇ ἐκτίσει τῆς ποινῆς. Οὕτω ὁ ἐπιφοβώτερος δολοφόνος ὑποβάλλεται εἰς τὸ αὐτὸ σωφρονιστικὸν σύστημα εἰς ὃ καὶ ὁ εἰς δεκαήμερον φυλάκισιν δι' ἐλαφρόν τι πλημμέλημα καταδικασθεὶς. Διὰ τὰς μικρὰς δὲ ποινὰς τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα ἀποδεικνύεται ἀνωφελὲς μὴ παρεχομένου τῷ σωφρονιστικῷ μηχανισμῷ τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου ὅπως λειτουργήσῃ καὶ παράξῃ τὰ ἀποτέλεσματα, ἅτινα σκοποῦνται ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος. Ταῦτα ἐπικυροῖ καὶ ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν φυλακῶν τοῦ Βελγίου κ. Ad. Prius, διὰ

τῆς τελευταίας δημοσιευθείσης ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ νόμου τῆς προσωρινῆς ἀποφυλακίσεως, ἀναγνώριζων τὴν ἀνάγκην μεταρρυθμίσεων ἐν τῷ σωφρονιστικῷ τοῦ Βελγίου ὄργανισμῷ.

Ἡ οἰκοδομικὴ τῶν βελγικῶν φυλακῶν εἶναι ἐξοχος. Ὡς τύπος δύναται νὰ ληφθῆ ἢ ἐν Λουβαίν φυλακῇ ἐντελεστέρα ὁμως ταύτης εἶναι ἢ ἐν Saint Gilles προαστείῳ τῶν Βρυξελλῶν, ἧς διευθυντῆς τυγχάνει ὁ δεινὸς περὶ τὰ σωφρονιστικὰ κ. Στέβενς, ἀλλ' αὕτη ἀποκλίνει μῆλλον εἰς τὸ πολυτελὲς στοιχίσασα περὶ τὰ ἑκατομμύρια φράγκων, ἐνῶ ἡ τῆς Λουβαίν, ἥτις περιέχει τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν κελλίων ἐστοίχισε μόνον 1,690,000 φρ. Ἡ διαφορὰ εἶναι μεγίστη, ἐνῶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρησιμότητα τῆς φυλακῆς καὶ τὰς ἐν αὐτῇ εὐκολίας ἡ διαφορὰ εἶναι ἐλαχίστη, σφαιρὰ δὲ ὅσον ἀφορᾷ τὸν χωρὸν ἀμφοτέρων δυναμένων νὰ περιλάβωσι 600 καταδίκους, ἧτοι τὸν ἀνώτερον ἀριθμὸν κατὰ τὰ παραδεδομένα. Αἱ Βελγικαὶ φυλακαὶ κατὰ μέσον ὄρον στοιχίζουσι 3,000 φράγκων κατὰ κελλίον, πλὴν σήμερον τόσον ἐν Βελγίῳ ὡς καὶ ἐν Γαλλίᾳ κατόρθωσαν νὰ μειώσωσιν ἀκόμη τὴν τιμὴν ταύτην εἰς 2.500 φράγκων.

Ἰδιαιτέρας ἐπίσης φροντίδος τυγχάνει ἐν ταῖς βελγικαῖς φυλακαῖς ἡ ἠθικὴ καὶ διανοητικὴ κατάστασις τῶν καταδίκων, ἧς τηρεῖται λογαριασμὸς (comptabilité morale). Ἡ διοικήσεις βεβαίως τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῶν φυλακίζομένων, εἰς πολλὰς δὲ φυλακὰς καὶ ζυγίζονται οἱ καταδίκαι εἰσερχόμενοι, ὥστε νὰ ἦναι δυνατὴ ἡ ἐκτίμησις τῆς ἐπιγενομένης βελτιώσεως τόσον ἠθικῶς ὡς καὶ ὕλικῶς.

Εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας ὅτι τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα λειτουργεῖ ἐν Βελγίῳ θαυμασίως, πλὴν ἐὰν ἐξε-
φυλ. 3

τάσωμεν αὐτὸ ὑπὸ τὸν τελικὸν σκοπὸν ὃν ἐπιδιώκει πᾶς σωφρονιστικὸς ὀργανισμὸς, τὴν ἀπόδοσιν δηλ. εἰς τὴν κοινωνίαν ἀντὶ κκούργων χρηστῶν πολιτῶν, νομίζω ὅτι ὡς πρὸς τοῦτο στερεῖται πρακτικότητος, ἥς ἀφθονεῖ ὁ ἀγγλικὸς σωφρονιστικὸς ὀργανισμὸς. Ἐν Βελγίῳ δὲν ὑφίσταντο φιλανθρωπικαὶ ἐταιρίαι (sociétés de patronage) ὧν ἔργον εἶναι ἡ ποδηγέτησις καὶ προστασία τῶν ἀπολυομένων ἐκ τῶν φυλακῶν καταδίκων, οἵτινες ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν κοινωνίαν μυρίας ἀπαντῶσι δυσκολίας πρὸς ἐντιμον ἀποκατάστασιν καὶ ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου πολλοὶ ἐπαναπίπτουσιν εἰς τὸ ἔγκλημα. Ἡ Ἰδρυσις τοιούτων ἐπαιριῶν μόλις πρὸ ὀλίγου ἤρξατο νὰ ἐνεργηθῆται ἐν Βελγίῳ, συμπληρουμένη δὲ θέλει ἀποτελέσει τὴν ἑτέραν βᾶσιν τοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος, ὅπερ τοιοῦτοτρόπως θέλει λειτουργεῖ ἐν ἐπιτυχεῖ τελειότητι καὶ προαγάγει τοὺς ἐπιτιμωμένους δι' αὐτοῦ καρπούς.

Τὸ κοινὸν σύστημα δὲν λειτουργεῖ εἰμὴ διὰ τοὺς καταδικούς, οἵτινες ὑποστάντες δεκαετῇ ἀπομονωτικὴν κάθειρξιν δηλοῦσι τὴν ἐπιθυμίαν των νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὴν ἐν Γάνδη φυλακὴν κοινοῦ συστήματος. Ἡ φυλακὴ αὕτη εἶναι ἀρχαιοτάτη κτισθεῖσα τῷ 1772 ὑπὸ τῆς Μαρίας Θηρεσίας, συμπληρωθεῖσα δὲ τελευταῖον διὰ προσθήκης πτερύγων τινων χρησιμεύει πρὸς κάθειρξιν ἐν κοινῷ καταδίκων εἰς ἰσόβια δεσμὰ καὶ εἰς θάνατον (τῶν θανατικῶν ποινῶν μὴ ἐκτελουμένων), οἵτινες ὑπέστησαν ἤδη τὴν δεκαετῇ ἀπομόνωσιν. Ἐκτὸς τούτων ἐν ἰδιαιτέρᾳ πτέρυγι κρατοῦνται οἱ ἀνήλικοι κατάδικοι, οἱ κάτω τῶν 17 ἐτῶν καταδικασθέντες ὡς ἐνεργήσαντες μετὰ διακρίσεως. Εἶναι δύο ἡλικίαι καθ' ἃς ἡ ἀπομόνωσις θὰ ἦτο ἀφόρητος. Ἡ δίαίτα καὶ ἡ ἐν γένει βίωσις ἐν τῇ φυλακῇ

ταύτη εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν γαλλικῶν maisons centrales. Ἡ ἐργασία εἶναι καλῶς ὀργανισμένη τελειότερα μὲν διὰ τοὺς ἀνηλίκους ἐκμανθάνοντας ἐπάγγελμά τι, ἐλαφροτέρα δὲ διὰ τοὺς λοιποὺς καταδίκους καταναλώσαντας τὸν βίον ἐν τῇ φυλακῇ, ὀλίγων ὄντων μεταξύ αὐτῶν ἱκανῶν εἰς βαρείας ἐργασίας, ἀποτελούντων δὲ εἶδος ἀπομαχικοῦ σώματος τροφίμων τῶν φυλακῶν.

Ὁ θεσμὸς τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως (libération conditionnelle) μόλις πρὸ ὀλίγου εἰσήχθη ἐν Βελγίῳ διὰ τοῦ νόμου τῆς 31 Μαΐου 1888. Κατὰ τοῦτον οἱ καταδίκαι δύνανται προσωρινῶς καὶ ὑπὸ ὄρον νὰ τεθῶσιν εἰς ἐλευθερίαν ἐὰν ἔχωσι συμπληρώσει τὴν ἔκτισιν τοῦ τρίτου τῆς ποινῆς των, ὑπὸ τὴν συνθήκην ὅμως ὅτι τοῦτο δὲν θὰ ἦναι μικρότερον τῶν τριῶν μηνῶν, ἐκτὸς τῶν καθ' ὑποτροπὴν καταδεδικασμένων, δι' οὓς ἀπαιτεῖται συμπλήρωσις τῶν δύο τρίτων τῆς ποινῆς. Διὰ δὲ τοὺς ἰσοβίως καταδεδικασμένους καὶ οὗτοι δύνανται νὰ ἀπολυθῶσιν ὑπὸ ὄρον ἐὰν συμπληρώσωσι δεκαετῆ κάθειρξιν ἢ δεκαετραετῆ ἐν περιπτώσει ὑποτροπῆς. Ἡ μείωσις τῆς ποινῆς ἦν ἐπιφέρει ἡ ἀπομονωτικὴ κάθειρξις λογίζεται πρὸς ὄφελος τοῦ καταδίκου διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου πρὸς προσωρινὴν ἀπόλυσιν, οὐχὶ ὅμως διὰ τὰς τριμήνους καὶ ἑξαμήνους προθεσμίας. Ἡ προσωρινὴ αὐτῆ ἀπόλυσις ἀνακαλεῖται ἐν περιπτώσει κακῆς διαγωγῆς ἢ παραβιάσεως τῶν ὄρων οἵτινες περιέχονται εἰς τὸ ἔγγραφο τῆς ὑπὸ ὄρον ἀπολύσεως δι' οὗ ἐφοδιάζεται ὁ ἀποφυλακίζόμενος. Ἡ διάπραξις ἐγκλήματος ἢ πλημμελήματος διακόπτει αὐτοδικαίως τὴν προσωρινὴν ἀπόλυσιν. Ὅριστικὴ δὲ ἀπόλυσις δὲν δίδεται εἰμὴ μετὰ τὴν ὀλοσχερῆ παρέλευσιν τοῦ χρόνου τῆς ποινῆς. Ἡ προσωρινὴ

ἀπόλυσις διατάσσεται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ εἰσαγγελέως ὅστις κατεδίωξε τὸν καταδίκον, τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν τῆς περιφέρειας εἰς ἣν ὑπάγεται αὐτός, τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ σωφρονιστικοῦ καταστήματος, ἐν ᾧ ἐκτίει τὴν ποινὴν τοῦ ὁ ὑποψήφιος εἰς προσωρινὴν ἀπόλυσιν, ἀνακαλεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ εἰσαγγελέως εἰς οὗτινος τὴν περιφέρειαν μένει ὁ προσωρινῶς ἀπολυθεὶς, καὶ τῶν αὐτόθι τοπικῶν ἀρχῶν. Ἐκτελεστικὸν διάταγμα τῆς 1ης Αὐγούστου 1888 κανονίζει τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου τούτου. Κατὰ τοῦτο ἡ προσωρινὴ ἀπελευθέρωσις θὰ δίδηται εἰς τοὺς προφανῶς βελτιωθέντας καταδικαστοὺς, ἢ ἐκτίμησις τοῦ ὁποίου ἀρίσται εἰς φαισμένα ἀμοδιὰ πρόσωπα, ἢτοι εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς, τοὺς διευθυντὰς τῶν φυλακῶν καὶ τὰς ἐφορευτικὰς αὐτῶν ἐπιτροπὰς. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ νόμου τούτου θέλει περιορίσει κατὰ πολὺ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς καταδίκων καὶ συνεπῶς τὴν πρὸς συντήρησιν αὐτῶν δαπάνην, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου θέλει συντελέσει πολὺ εἰς τὸ νὰ ἐξεγείρη τὴν ἀμιλλαν τῶν καταδίκων πρὸς τὴν ἐπιδιωκομένην βελτίωσιν αὐτῶν, τόσον ἐν τῇ φυλακῇ ὅσον καὶ ἐκτὸς αὐτῆς κατὰ τὴν προσωρινὴν ἀπόλυσιν. Τὰ ἐκ τούτου ἀγαθὰ ἀποτελέσματα παρατηρήθησαν ἤδη ἐν Ἀγγλίᾳ ὅπου πρὸ πολλοῦ λειτουργεῖ ἀνάλογος νόμος.

ΤΟ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ

Παρ' ἡμῖν δὲν εἶναι ἡ ἔλλειψις νόμων ὀργανικῶν καὶ ἄλλων κανονιστικῶν διαταγμάτων ἢ αἰτία τῆς μὴ κατ' εὐχὴν λειτουργίας τοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματός μας. Ἀπ' ἐναντίας οἱ πολλοὶ νόμοι, οἵτινες διαδοχικῶς ἐπῆλθον πρὸς διόρθωσιν τῆς διοικήσεως τῶν φυλακῶν ἐπέφερον σύγχυσιν, ἂν δὲ λείπη τι πραγματικῶς, τοῦτο εἶναι ἢ μὴ πλήρης ἐφαρμογὴ ἐνὸς οἰουδήποτε νόμου.

Ὅλον τὸ σωφρονιστικὸν σύστημα ἡμῶν περιλαμβάνεται ἐν τῷ Διατάγματι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836, περὶ συστάσεως σωφρονιστικῆς φυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἐσεβάσθησαν ὅλοι οἱ μέχρι σήμερον ἐπελθόντες νεώτεροι νόμοι. Καὶ ἀληθῶς ἐν τῷ διατάγματι ἐκεῖνο διατάσσεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ καινοῦ λεγομένου σωφρονιστικοῦ συστήματος μετὰ χωρισμοῦ κατὰ τὴν νύκτα, ἀλλ' ὅπερ οὐδέποτε ἐφηρμόσθη δυστυχῶς. Οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῆ τότε τὸ διάταγμα τοῦτο, ἀλλ' οὔτε σήμερον ἔτι εἶναι ἐφαρμόσιμον, διότι ἀντιγραφὲν ἐκ σωφρονιστικοῦ ὀργανισμοῦ ξένου κράτους δὲν μετερρυθμίσθη δεόντως ὅπως ἡ σύμφωνον ταῖς οἰκονομικαῖς δυνάμεσι τοῦ ἔθνους αἰτινες ὄχι κατὰ τὸ 1836 πρὸ 52 δηλ. ἐτῶν, ἀλλ' οὔτε σήμερον ἔτι δύνανται νὰ ἀνθέξωσιν εἰς τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως τείνοντες νὰ ἀπομιμηθῶμεν ὅ,τι γίνεται ἀλλαχοῦ, παρὰ μεγάλοις καὶ πλουσίοις ἔθνεσι, ἐν τελειότητι, ἀποτυγχάνομεν καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ γείνη ἐν ἀναλογίᾳ παρ' ἡμῖν. Κατὰ τὸ διάταγμα τοῦτο παρέχονται ἐκάστῳ φυλακισμένῳ ὡς τροφή μὲν 1) πρόγευμα 100 δράμια ἄρτου 2) γεῦμα : ζωμός, λάχανα, 100 δράμια ἄρτου, κατὰ Πέμπτην δὲ καὶ Κυριακὴν 80

δράμια κρέατος, ἐκτὸς τοῦ θέρους. Ὡς κλινοστρωμνὴ δὲ 1) στιβάς (paillasse) 2) δύο σινδόνια, 3) σκέπασμα μάλλινον ἢ βαμβακερόν. Ἐνδυμασία βαμβακερὴ τὸν χειμῶνα λινὴ τὸ θέρος ἰδιαίτερα διὰ τοὺς εἰς δεσμὰ καὶ τοὺς εἰς εἰρκτὴν καταδίκους, ἀποτελουμένη 1) ἐκ περισκελίδος 2) γελεκίου 3) χιτωνίσκου 4) σκούφου, ἀναλόγως δὲ διὰ τὰς γυναῖκας. Ἐπὶ πλέον 1) ζεῦγος ὑποδημάτων 2) τρία ζεῦγη καλτσῶν 3) ὑποκάμισα 4) δύο ρινόμακτρα, 5) δύο λαιμοδέται, 6) δύο νυκτερινοὶ σκούφοι, 7) σκούπα ἐνδυμάτων, 8) ὁμοία ὑποδημάτων, 9) κτένιον 10) κεράμειον ἀγγεῖον ὕδατος 11) κεράμειος νυπτήρ, 12) ἀγγεῖον νυκτός, 13) σκαμνί, 14) δύο χειρόμακτρα, 15) ἓν σάρωμα, 16) δύο ἐσώβρακα. Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὰ εἶδη ταῦτα ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, χορηγοῦνται ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν δυτικῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν χορηγοῦνται ἐν τῇ ἄφθονίᾳ καὶ πολυτελείᾳ, καθόσον ἢ ἐν τῇ φυλακῇ βίωσις ἐπιδιώκεται ὅσον τὸ δυνατόν λιτωτέρα καὶ ἀπλουστέρα ὅπως μὴ προσελκύῃ τοὺς ὀκνηροὺς εἰς τὰς φυλακάς. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ λόγου τούτου ἢ τοιαύτη χορήγησις τοσοῦτων εἰδῶν παρὰ τοῖς λαοῖς ἐκείνοις εἶνε ἀναγκαῖα ἕνεκα πολλῶν λόγων κλιματολογικῶν, ἐθίμων καὶ τοῦ ἐν γένει βίου, σύμφωνος δὲ ταῖς οἰκονομικαῖς δυνάμεσιν ἐκάστου κράτους, ἐν ᾧ παρ' ἡμῖν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν μάλιστα καθ' ἣν ἐθεσμοθετήθησαν ταῦτα, τὴν ἐπιούσαν δηλ. τῆς ἀποτινάξεως δουλικοῦ ζυγοῦ τοῦ βαρβαροτέρου εἶδους, τὰ μέτρα ταῦτα ἦσαν καὶ εἶναι ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον πολυτέλεια μὴδὲν συντελοῦσα πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σωφρονισμόν, μὴ ἐπιτρεπομένη δὲ ὑπὸ τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων τοῦ δημοσίου θασαυροῦ. Ἀπόδειξις τούτου εἶνε ὅτι οὐδέποτε ἐφηρμόσθησαν. Οὕτω ἀπέναντι

τῆς ἀδυναμίας τῆς ἐφρημογῆς τοῦ διατάγματος τούτου ἀφέθησαν αἱ φυλακαὶ ἐν τελείᾳ ἐγκαταλείψει, ἐν ᾧ ἡδύνατο νὰ θεσμοθετηθῇ ἐκεῖνο ὅπερ πραγματικῶς ἡδύνατο τὸ ἔθνος νὰ χορηγήσῃ, τὸ ὅποιον ὅσῳ καὶ ἂν ἦτο ὀλίγον θὰ ἦτο πάντοτε ἀρκετὸν πρὸς ὅσον οἶοντε εὐπρεπῆ διατήρησιν τῶν φυλακῶν μας, καὶ σύμφωνον πρὸς τὸν ἐν γένει βίον τῶν σωφρονιζομένων. Θὰ ἦτο ἀληθῶς εἰρωνία ἐὰν ἐδίδετο τῷ καταδικῶ ζεύγος νυκτικῶν σκούφων καὶ λαιμοδετῶν, ἐνῶ οἱ πόροι τοῦ κράτους οὔτε πρὸς τροφοδοσίαν αὐτῶν ἐπαρκῶσι.

Τὸ διάταγμα τοῦ 1836 εἶναι ἐπιτυχές ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαίρεσιν τῶν κατηγοριῶν τῶν καταδικῶν. Ἀποφεύγον τὰς πολλὰς διακρίσεις διαίρει αὐτοὺς εἰς δύο μεγάλας τάξεις. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τοὺς εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν καταδικῶν ἢ δὲ δευτέρᾳ τοὺς εἰς ἐπανορθωτικὴν. Τέθειστος τῆς βράσεως ταύτης, καθιεροῦσιν ἰδιαίτερα τμήματα διὰ τοὺς εἰς δεσμὰ καὶ εἰς εἰρητὴν καταδικῶν ὡς καὶ διὰ τοὺς ἀνηλίκους κάτω τῶν 14 ἐτῶν. Διὰ τοῦ διατάγματος τούτου εἰσήχθη τὸ κελλίον διὰ τὸν κατὰ τὴν νύκτα χωρισμὸν τῶν καταδικῶν, ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐργασία ἐν κοινοῖς προδόμοις, κελλίᾳ τιμωρίας, νοσοκομεῖα, λουτρὰ, ἐκκλησία κ.τ.λ. Κανονίζεται ὡσαύτως ἡ διάθεσις τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας τῶν καταδικῶν, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ διανέμεται ὡς ἑξῆς, τὸ μὲν $\frac{1}{2}$ ὑπὲρ τοῦ σωφρ. καταστήματος, ἐκ δὲ τοῦ ὑπολειπομένου ἑτέρου ἡμίσεος τὸ μὲν $\frac{1}{4}$ δίδεται τῷ κρατουμένῳ, τὸ δὲ ἕτερον $\frac{1}{4}$ ἀποταμιεύεται, παραδιδόμενον τῷ καταδικῶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀποφυλακίσεώς του. Λαμβάνεται πρόνοια περὶ τηρήσεως βιβλίου διαγωγῆς τῶν καταδικῶν ἦτοι τῆς comptabi lité morale καὶ κανονίζονται τὰ τῶν ἐπισκέψεων καὶ τῆς ἀλληλογραφίας

αὐτῶν. Καὶ ἄλλα λαμπρὰ μέτρα διατάσσονται διὰ τοῦ διατάγματος τούτου, πλὴν πάντα ταῦτα ἔχουσι τὸ ἐλάττωμα ὅτι ἔμειναν ἐπὶ τοῦ χάρτου μηδέποτε ἐφαρμοσθέντα.

Διὰ νεωτέρου νόμου τῆς 19 Ἀπριλίου 1884 αἱ φυλακαὶ διηρέθησαν εἰς 1) ἐξεταστικὰς διὰ τοὺς ὑποδίκους 2) σωφρονιστήρια (διὰ τὰς ἐγκληματικὰς ποινὰς καὶ φυλάκισιν ἄνω τῶν δύο ἐτῶν) καὶ ἄλλας ποινικὰς φυλακὰς διὰ τὴν κάτω τῶν δύο ἐτῶν φυλάκισιν 3) φυλακὰς ὑποδίκων καὶ καταδίκων γυναικῶν. Πλὴν ἡ ὀπωσδήποτε καλὴ αὕτη διαίρεσις ἐδέησε νὰ μεταρρυθμισθῇ διὰ νεωτέρου νόμου τῆς 26ης Ἰουλίου 1885 ὅστις καὶ εἶναι ἐν ἰσχύει. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον αἱ φυλακαὶ διαίρουνται εἰς 1) ἐξεταστικὰς διὰ τοὺς ὑποδίκους 2) ἐπανορθωτικὰς διὰ τὴν φυλάκισιν μέχρι τριῶν ἐτῶν), 3) ποινικὰς καὶ 4) σωφρονιστήρια διὰ τὰς ἐγκληματικὰς ποινὰς καὶ φυλάκισιν ἄνω τῶν 3 ἐτῶν καὶ 5) φυλακὰς ὑποδίκων καὶ καταδίκων γυναικῶν. Δηλαδή διὰ τοῦ νόμου τούτου προσετέθη μία κατηγορία φυλακῶν, ἐν ᾗ θὰ ἦτο εὐχρὴς ἔργον ἐὰν περιωρίζοντο αὐταὶ, ἀποσκορακίζομένων τῶν πολλῶν κατηγοριῶν, αἵτινες ἀπαιτοῦσι πολυτέλειαν σωφρονιστικῶν καταστημάτων. Διὰ τοῦ λόγου τούτου ἐπιτυχέστερον τυγχάνει τὸ διάταγμα τοῦ 1836 παραδεχόμενον δύο κατηγορίας ἐγκληματιῶν καὶ συνεπῶς φυλακῶν. Πλὴν δὲν εἶναι ὁ πολλαπλασιασμός τῶν κατηγοριῶν τῶν φυλακῶν τὸ σπουδαιότερον ἐλάττωμα τοῦ νόμου τοῦ 1885. Τοῦτο ἔγκειται ἐν δυνητικῇ αὐτοῦ διατάξει, ἥτις φέρει γενικὴν σύγχυσιν ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ νόμου καὶ φέρει μίγδην ἀνάμιξιν ὑποδίκων καὶ καταδίκων παντὸς εἶδους καὶ πάσης κατηγορίας, καθόσον κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην οἷτε ὑπόδικοι καὶ οἱ ἐν ἐπανορθωτικαῖς φυλακαῖς καταδίκαι δύνανται λόγῳ ἀσφαλείας νὰ

μεταφερθῶσιν εἰς σωφρονιστήρια καὶ ἄλλας ποινικὰς φυλακὰς, εἰς τρόπον ὥστε εἶνε δυνατόν ὑπόδικοι νὰ συναναστρέφωνται μετὰ καταδίκων εἰς ἰσόβια δεσμὰ καὶ εἰς θάνατον ἀκόμη. Τοιαύτη διάταξις ἥτις δύναται νὰ ἀναμιξῆ τὸ πᾶν οὐδέποτε ὄφειλε νὰ ἀναγραφῆ καὶ μάλιστα ἐν νεωτάτῳ νόμῳ. Εἶναι παράβασις ὄλων τῶν ἀρχῶν πάντων τῶν σωφρονιστικῶν συστημάτων μὴ ἀπαντῶσα εἰς τὴν νομοθεσίαν λαῶν κατὰ πολὺ ὑπολειπομένων ἡμῶν ἐν τῷ πολιτισμῷ. Ὁ ἐξοβελισμὸς τῆς δυνητικῆς ταύτης διατάξεως εἶναι ἀπαραίτητος. Ἐὰν τὸ κράτος δὲν δύναται νὰ διατηρήσῃ κρατούμενον ὑπόδικον εἰμὴ διὰ διαπράξεως ἐγκλήματος, διότι ἐγκλημα εἶναι ἡ τοιαύτη ἀνάμιξις, ἐρρέτωσαν πάντα τὰ σωφρονιστικὰ συστήματα καὶ ἀπελπισθῶμεν περὶ πάσης βελτιώσεως τῶν φυλακῶν μας. Ὅταν ὁμῶς βλέπωμεν ἐν Ἀγγλίᾳ φυλακῆν, ἐν ᾗ εἰσὶν καθιερῶμενοι 1200 καταδικοὶ εἰς δεσμὰ καὶ εἰρκτῆν, νὰ μὴ ἔχη οὐδὲ ἓνα στρατιώτην πρὸς φρουρήσιν, θεωροῦμεν ὄνειδος τοιαύτην διάταξιν, ἐξ ἧς δύναται νὰ εἰκασθῆ ὅτι οἱ ἡμέτεροι ὑπόδικοι εἶναι ἀγριώτεροι τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς ἰσόβια δεσμὰ καταδεδικασμένων φοβερῶν κακούργων.

Ὁ τελευταῖος νόμος ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῶν φυλακῶν μετεβίβασεν λίαν ἐπιτυχῶς τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν καὶ διοίκησιν τῶν φυλακῶν ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν εἰς τὸ τῆς δικαιοσύνης. Ἡ μεταβίβασις αὕτη πρὸ πολλοῦ ἐπιζητεῖται ἐν Γαλλίᾳ ὅπου ὁμῶς δὲν ἐπραγματοποιήθη εἰσέτι. Εὐχρηθῶμεν ὅπως τοῦτο ἀποτελέσῃ τὸ πρῶτον βῆμα τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν φυλακῶν μας ἐν τῷ ἐπικρατοῦντι ἀγαθῷ πνεύματι πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς.

Ἡ ἔλπεισις κανονικῆς λειτουργίας καὶ εὐδοκίμησεως τῶν

φυλακῶν μας ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν μὴ ὑπαρξίν φυλακῶν καταλλήλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν μὴ σπουδαίαν παραδοχὴν ὠρισμένου τινος σωφρονιστικοῦ συστήματος καὶ πλήρη αὐτοῦ ἐφαρμογὴν ἢ τοῦλάχιστον τάσιν πρὸς τοιαύτην ἐφαρμογὴν. Ἐὐ ζήτημα τῆς κατασκευῆς φυλακῶν εἶναι κατ' ἐξοχὴν οἰκονομικόν, ἀποτελεῖ δὲ τὴν βᾶσιν τοῦ ὄλου. Δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν ἄλλων δαπανῶν διότι τὰ πρὸς τοῦτο οἰκονομικὰ μέσα δὲν λείπουσιν ἀφοῦ τὸ κράτος δαπανᾷ 781, 508 δραχμὰς πρὸς συντήρησιν τῶν φυλακῶν, ὅπερ ἀναλογεῖ ἐπὶ 4766 καταδίκων, κατὰ τὴν τελευταίαν στατιστικὴν, 164 δρ. δι' ἕκαστον φυλακισμένον ἦτοι 45 λεπτὰ καθ' ἑκάστην, ἐξ ὧν ἀφαιρουμένων τῶν 10 δι' ὑπηρεσίαν, προσωπικόν, ἐνοίκια κτλ. ὑπολείπονται 35 λεπτὰ κατ' ἄτομον χρησιμοποιούμενα ἀποκλειστικῶς πρὸς διατροφήν τῶν καταδίκων. Εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ ποσοῦν τοῦτο τῶν 45 λεπτῶν κατὰ φυλακισμένον εἶνε εὐτελέστατον μὴ ἀναβιβαζόμενον οὔτε εἰς τὸ ἥμισυ τῶν ἐν ἄλλοις κράτεσι δαπανωμένων, πλὴν εἰς ταύτην δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν τὸ προῖόν τῆς ἐργασίας τῶν φυλακισμένων ὅπερ δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν ἄνευ ὑπερβολῆς εἰς 25 λεπτὰ κατὰ μέσον ὄρον καθ' ἑκάστην δι' ἕκαστον καταδίκον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἔχωμεν 70 λεπτὰ νὰ δαπανήσωμεν δι' ἕκαστον φυλακισμένον ἡμερησίως. Διὰ τοιαύτης ἡμερησίας δαπάνης ἂν μὴ φθάσωμεν εἰς τὴν τελειότητα τῶν φυλακῶν τοῦ Βελγίου ἢ τῆς Γαλλίας, δυνάμεθα ὅμως πάντοτε νὰ μεταβάλωμεν τὸν χαρακτῆρα τῶν φυλακῶν μας ἀπὸ σχολείων διαφθορᾶς εἰς τόπους σωφρονισμοῦ, ἐν οἷς τοῦλάχιστον νὰ μὴ διαφθείρωνται περισσότερον ἀφ' ὅ,τι εἶναι οἱ εἰσερχόμενοι πρὸς ἕκτισιν ποινῆς. Ἄλλὰ καὶ ἕτερος συγδυασμὸς δὲν εἶναι ἀδύνατος πρὸς λύσιν τοῦ οἰκονομι-

κοῦ ζητήματος τῆς κατασκευῆς φυλακῶν, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ ἐπιβαρυνθῇ τὸ δημόσιον μὲ ὑπερόγκους δαπάνας. Τὸ κράτος δαπανᾷ ἤδη 35,000 δραχμῶν ἐτησίως δι' ἐνοίκια ποινικῶν φυλακῶν, πρὸς δὲ 43,000 δι' ἐνοίκια ἐξεταστικῶν τοιούτων, ἧτοι ἡ ἐτησία δαπάνη ἐν ὄλῳ ἀνέρχεται εἰς 78,000. Ἐὰν τὸ ποσὸν τοῦτο ἀπῆρτιζε τὸν πύρηνον ἐνὸς «ταμείου πρὸς ἕδρυσιν φυλακῶν» ὕπερ νὰ ἐπριοκοδοτεῖτο ἐκ μιᾶς ἐπιχορηγήσεως 22,000 ἔτι δραχμῶν ὥστε νὰ ἀπαρτισθῇ ποσὸν 100,000 δραχμῶν, δυνάμενον νὰ ἀυξάνηται κατὰ περιστάσεις διὰ προσφορῶν φιλανθρώπων, οἵτινες ἤθελον συνδέσει τὸ ὄνομά των μετὰ τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ ὑψίστης κοινωνικῆς σημασίας τούτου ἔργου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπηρετηθῇ δάνειον ἐκ 2,000,000 δρ. δι' ὧν νὰ προβῶμεν εἰς κατασκευὴν 14 μικρῶν ἐξ 70 κελλιῶν ἐκάστης φυλακῶν ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν πρωτευουσίων ἐν αἷς δὲν ὑπάρχουσι δημόσια τοιαῦτα καταστήματα, αἵτινες νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἐξεταστικαὶ φυλακαὶ συνάμα δὲ ἐπανορθωτικαὶ διὰ τοὺς εἰς φυλάκισιν τιμωρουμένους, κεχωρισμένων τῶν μὲν ἀπὸ τῶν δὲ ἐν ἰδιαιτέροις τμήμασιν. Ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ ἡ κατασκευὴ φυλακῶν ὑπολογίζεται κατὰ κελλίον. Τελευταῖον ἡ τιμὴ αὕτη περιωρίσθη εἰς 2,500 φρ., πλὴν παρ' ἡμῖν ὅπου καὶ τὰ οἰκοδομικὰ μέσα εἶναι εὐθηνότερα καὶ αἱ φυλακαὶ δύνανται νὰ κατασκευασθῶσιν ἀπλούστεραι, ἡ τιμὴ αὕτη δύναται νὰ καταβιβασθῇ εἰς 2,000 δρ. κατὰ κελλίον ὅπως τὸ ποσὸν τῶν 2 ἑκατομμυριῶν ἐξαρκέσῃ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἄνω 14 φυλακῶν διευθετουμένων τοιουτοτρόπως ὥστε νὰ δύνανται νὰ μεγεθυνθῶσι ἐν ἀνάγκῃ. Αἱ ὑπάρχουσαι δημόσιαι φυλακαὶ ἄς χρησιμοποιοῦνται διὰ τοὺς εἰς βαρύτεραν ποινὴν, τῆς εἰρικής π.χ. καταδεδικασμένους, διὰ δὲ

τοὺς εἰς ἰσόβια καὶ πρόσκαιρα δεσμὰ καταδίκους δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν ἐξ ἀναλογίας τὸ ἐν Γαλλίᾳ ἐπικρατοῦν σύστημα τῆς εἰς τὰς γαλλικὰς ἀποικίας ἀποστολῆς των. Ἡμεῖς βεβαίως δὲν ἔχομεν ἀποικίας, ἀλλ' ἔχομεν νήσους καὶ ἐκτάσεις γαιῶν ἀκατοικήτους εἰς τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ συστήσωμεν τοιαύτας σωφρονιστικὰς ἀποικίας ἀποστέλλοντες τοὺς εἰς δεσμὰ καταδίκους μας, κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπὸ σκηνᾶς εἶτα δὲ ἐν φυλακαῖς ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων κατασκευασθησόμεναις. Τοιοῦτοτρόπως ἀπαλασσομένων τῶν φυλακῶν μας ἐκ τῶν εἰς δεσμὰ καταδίκων ἀνερχομένων εἰς 1532 (στατιστικὴ 1888) ὑπολείπονται 3,234 καταδικοὶ πρὸς τοποθέτησιν, ὧν 3175 περιλαμβάνουσιν αἱ ἤδη ὑπάρχουσαι φυλακαὶ τοῦ δημοσίου, ἀπομένουσιν ἐπομένως 59 ἔτι φυλακισμένοι ὅπως τοποθετηθῶσι ἐν ταῖς κατασκευασθησόμεναις φυλακαῖς μετὰ τῶν ὑποδίκων. Εἰς τὸν ὑπολογισμόν τοῦτον βασίζομενον εἰς τὴν τελευταίαν κατὰ τὸν Φεβρουάριον π. ε. δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης στατιστικὴν, δὲν συμπεριλαμβάνονται αἱ φυλακαὶ τοῦ κ. Συγγροῦ αἵτινες δύνανται νὰ περιλάβωσι περὶ τοὺς 200 καταδίκους, οὓς πρέπει νὰ συνυπολογίσωμεν πρὸς τοὺς 800 οὓς θὰ δύνανται νὰ περιλάβωσι αἱ κατασκευασθησόμεναι, ἤτοι ἐν ὄλῳ θὰ ἔχωμεν 1,000 κελλῖα πρὸς κράτησιν ὑποδίκων καὶ τινων καταδικωνεῖς φυλάκισιν ὅπως κατορθωθῆ καὶ ἡ ἐκκένωσις ἐλαχίστων τινων ἐκ τῶν δημοσίων φυλακῶν, αἵτινες πᾶν ἄλλο εἶναι ἢ φυλακαὶ. Ἐὰν δὲ ἡ Σὴ Κυβέρνησις θελήσῃ νὰ ὑποστηρίξῃ κάπως γενναιότερον τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν φυλακῶν, δύναται νὰ προορίσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὰ ἤδη ὑπὲρ τῶν δῆμων εἰσπραττόμενα ἐκ ποινικῶν δικῶν πρόστιμα, ἂν μὴ καὶ τὰ τέλη. Δικαιότατον εἶναι ὅπως

καὶ οἱ δῆμοι συντρέξωσι τὴν βελτίωσιν τῶν φυλακῶν, καθόσον αὐτοὶ οὗτοι θέλουσιν αἰσθανθῆ πρῶτοι τὴν ἐκ ταύτης προκύψουσαν ὠφέλειαν. Κρίνω περιττὸν νὰ ὑπομνήσω ὅτι ἀλλαχοῦ ὁλόκληροι φυλακαὶ εἰσὶν εἰς βᾶρος τῶν δημοτικῶν ἢ νομαρχιακῶν ταμείων.

Ἦδη ἐξετάσωμεν ποῖον σωφρονιστικὸν σύστημα εἶναι ἐφαρμόσιμον παρ' ἡμῖν, ὑπὸ τῆς κλιματολογικᾶς, οικονομικᾶς καὶ λοιπᾶς συνθήκας ὑφ' ἧς διατελοῦμεν. Καὶ ἐν πρώτοις τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα ὅπερ λειτουργεῖ θαυμασίως ἐν Βελγίῳ, μετὰ δυσκολίας θέλει λειτουργήσῃ παρ' ἡμῖν. Αἱ κλιματολογικαὶ ἡμῶν συνθήκαι δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν εἰσαγωγὴν τῆς μακροχρονίου ἀπομονώσεως ἀτόμων χωρὶς νὰ ὑποστῶσιν ἀλλοιώσιν τινα ἠθικὴν· ἂν ἐν Βελγίῳ παρετηρήθη ταῦτο, ὅπου ἐπικρατοῦσιν ὅλας ἀντιθετοὶ τῶν ἡμετέρων κλιματολογικαὶ συνθήκαι, πρὸς ἡμῖν δυνάμεθα νὰ εἴμεθα βέβαιαι προκαταβολικῶς. Ἡ ἐπισημωτέρον χρόνον ἀπομονώσεως εἶναι βεβαίως προτιμωτέρα, πλὴν αὕτη καὶ δαπανηρὰ τυγχάνει, καθ' ὃ ἀπαιτοῦσα τὴν πλήρωσιν πλείστων ἀναγκῶν, αἵτινες δὲν παρουσιάζονται ἐν τῷ κοινῷ συστήματι, ἀλλὰ καὶ δύσκολος θέλει εἶσθαι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς παρ' ἡμῖν ὡς ἀπαιτοῦσα πλὴν τῶν καταλλήλων οἰκοδομημάτων καὶ προσωπικὸν κάτοχον τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ τῆς ἀπομονώσεως ἐν τῷ σωφρονισμῷ.

Τὸ κοινὸν σύστημα μετὰ χωρισμοῦ πάντοτε κατὰ τὴν νύκτα εἶναι τὸ μόνον σύστημα ὅπερ δύναται παρ' ἡμῖν νὰ εὐδοκιμήσῃ. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου καὶ ἐργαστᾶσια τέλεια δυνάμεθα νὰ ὀργανώσωμεν ἐν ταῖς φυλακαῖς, ἀποχωρίζοντες τοὺς καταδίκους κατὰ ἐπαγγέλματα καὶ ἡλικίας καὶ τὸ εἶδος τῆς πράξεως δι' ἣν κατεδικάσθησαν, καὶ κατάλληλα πρὸς τοῦτο κτίρια εὐκολώτερον καὶ εὐθη-

νότερον δυνάμεθα νὰ ἀποκτήσωμεν, ἀλλὰ καὶ τὰς ὑπαρ-
χούσας φυλακὰς διὰ μικρᾶς δαπάνης δυνάμεθα νὰ μεταρ-
ριθμίσωμεν. Κρίνω περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι καὶ ἔλαι αἱ
λοιπαὶ ὑπηρεσίαι καὶ ἰδίως ἡ διδασκαλία, ἧς τόσον ἔχου-
σιν ἀνάγκην οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὰς φυλακὰς μας, θέλου-
σιν ἐνεργεῖσθαι εὐκολώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον.

Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὰς ἐξεταστικὰς φυλακὰς, ἡ εἰσα-
γωγὴ καὶ ἐφκρμογὴ τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος πρέ-
πει, νομίζω, νὰ ἐπιδιωχθῆ πάση θυσίᾳ ὡς τοῦ μόνου δυ-
ναμένου νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῆς
ἀνακριτικῆς δικαιοσύνης, καὶ τοῦ μόνου δυναμένου νὰ
προλάβῃ τὴν ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας ἀθῶων καὶ ἐνόχων ὑπο-
δίκων ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο καὶ ὁ χρόνος
τῆς προφυλακίσεως πρέπει λογικῶς νὰ περιορισθῆ, ὅπως
μὴ ἡ ἀπομονωτικὴ προφυλακίσις μεταβληθῆ εἰς μακρό-
ριον παρατεινομένη ἐνίοτε ὑπὲρ τὸ δέον.

Ἐπὶ πλέον ἐπιβάλλεται ἡ ἰδιαιτέρα πρόνοια ὑπὲρ τῶν
ἀνηλίκων, τόσον τῶν καταδικαζομένων ὡς ἐνεργησάντων
μετὰ διακρίσεως, ὅσον καὶ τῶν ἀθωουμένων δι' ἔλλειψιν
τοιαύτης. Εἶναι ἡ ἡλικία ἀφ' ἧς ἄρχεται ἀναπτυσσομένη
ἡ καρδιά καὶ τὰ αἰσθήματα ἅτινα θὰ ποδηγετήσωσιν
ἐν τῷ μέλλοντι τὸν ἀνήλικον, καθῆκον δὲ ἔχει ἡ πολι-
τεία νὰ ἐπιληφθῆ αὐτῶν καὶ διὰ καταλλήλου ἐκπαιδεύ-
σεως μορφώσῃ καὶ δώσῃ αὐτοῖς ἐπάγγελμά τι ἐξ οὗ νὰ
δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐντίμως ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν ᾧ ἀφιέ-
μενοι εἰς τὴν τύχην των θέλουσι ἀποβαίνει κατὰ τὰ 2)3
κακοῦργοι τοῦ χειροτέρου εἴδους, προωρισμένοι βραδύτερον
νὰ πληρώσωσι τὰς φυλακὰς. Τὸ ἄρθρον 83 τοῦ ποινικοῦ
νόμου προνοεῖ περὶ τῶν ἀθωουμένων ἀνηλίκων δι' ἔλλει-
ψιν διακρίσεως, πλὴν ἡ διάταξις αὕτη ἔμεινε μέχρι σήμε-

ρον ἐπὶ τοῦ χάρτου εἶνε πλέον καιρὸς νὰ λάβῃ αὕτη ζωήν.

Ἐπὶ τέλους πρὸς ἐπιτυχῆ καὶ ἀποτελεσματικὴν λειτουργίαν τοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος ἀναγκαῖα τυγχάνει ἡ εἰσαγωγὴ καὶ παρ' ἡμῖν τοῦ θεσμοῦ τῆς προσωρινῆς καὶ ὑπὸ ὄρον ἀποφυλακίσεως (libération conditionnelle) ὡς ἤδη τὴν εἰσήγαγον τὰ πλεῖστα τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Διπλῆ εἶναι ἡ ἐκ ταύτης ὠφέλεια· ἐξεγείρει ἀφ' ἐνὸς τὴν ἀμιλλαν πρὸς βελτίωσιν τῶν ὑπὸ σωφρονισμὸν διατελούντων, ἐλαφρόνει δὲ σπουδαίως καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τῶν φυλακῶν, μετριάζουσα εἰς τὸ 1)2 ἢ τὰ 2)3 τὴν τῆ φυλακῆ διαμονὴν τοῦ καταδίκου, προλαμβάνει δὲ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἐκ νέου διάπραξιν ἐγκληματικῶν πράξεων ὑπὸ τῶν ἐξερρομένων τῶν φυλακῶν καταδίκων. **Εἰς συμπλήρωμα τοῦ ὅλου ἐπιβάλλεται καὶ ὁ διοργανισμὸς τῶν προστατευτικῶν ἐταιριῶν (sociétés de patronage)** πρὸς προστασίαν τῶν ἀποφυλακιστέων καταδίκων. Ἡδὴ λειτουργοῦσι παρά τισι φυλακαῖς τοιαῦται ἐταιρίαι ἐκ κυριῶν ἀποτελούμεναι, τὰ λίαν εὐάρεστα ἀποτελέσματα τῶν ὁποίων ἀπέδειξαν τὴν μεγάλην χρησιμότητά των καὶ τὴν εὐκολίαν τοῦ καταρτισμοῦ τοιούτων ἐπιτροπῶν παρὰ πάσαις ταῖς φυλακαῖς.

Δὲν ἐξήτασα τὸ ζήτημα τῆς ἐνδυμασίας τῶν καταδίκων καὶ τοῦτο ὅπως μὴ περιπέσω εἰς τὸ σφάλμα, εἰς ἃ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦ διατάγματος τοῦ 1836, δι' ὀρισμοῦ πραγμάτων τῶν ὁποίων ἡ χορήγησις εἶναι λίαν ἀμφίβολος. Μολονάτι ἀναγνωρίζω τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς κοινῆς καὶ ὁμοιομόρφου ἐνδυμασίας τῶν καταδίκων, φρονῶ ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν δύναται νὰ λυθῇ εἰμὴ ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν ὄργανισμὸν

καί τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐργασίας ἐν ταῖς φυλακαῖς. Εἶναι ἐκ τῶν ζητημάτων, ἅτινα προσκόπτουσιν εἰς τὸν οἰκονομικὸν σκόπελον, ὃν δὲν δυνάμεθα ἢ ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ὑπερβῶμεν.

Διεπραγματεύθην τὸ ζήτημα τῆς διοργανώσεως τῶν φυλακῶν μας ὑπὸ τὰ στενὰ ὄρια ἅπερ διαγράφουσιν οἱ ἰσχυροὶ πρὸς τοῦτο πόροι τοῦ κράτους. Ἄλλως θὰ εἶχε τὸ πρᾶγμα ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ γενικῆς πραγματείας ἄνευ οἰκονομικῶν περιορισμῶν. Ἄλλὰ τοῦτο θὰ ἦτο ὄνειροπόλημα ἐν ἐποχῇ μάλιστα καθ' ἣν καὶ ὁ τελευταῖος ὀβολὸς τοῦ δημοσίου περισυνάζεται καὶ οἰκονομεῖται μετὰ τῆς μεγαλειτέρας φειδοῦς. Δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἔλυσα τὸ σωφρονιστικὸν ζήτημα τῆς Ἑλλάδος, ὑποβάλλω μόνον τὴν γνώμην μου, ἥτις ὅσον ἀσθενὴς καὶ ἂν ἴηται ἀξίζει, νομίζω, νὰ ἐξετασθῇ καὶ κριθῇ δεόντως.

Συνοφίζων νομίζω ἀναγκαίαν τὴν διοργάνωσιν καὶ διαίρεσιν τῶν φυλακῶν μας ὡς ἑξῆς: 1) Εἰς ἐξεταστικὰς διὰ τοὺς ὑποδίκους ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐν ἰδιαιτέροις τμήμασι. 2) Εἰς φυλακὰς ἐπανορθωτικὰς διὰ τοὺς εἰς φυλάκισιν καταδικαζομένους μέχρις 1 ἢ 2 ἐτῶν, δι' ἀμφοτέρας δὲ τὰς κατηγορίας ταύτας νὰ χρησιμοποιηθῶσι καταστήματα εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκάστου πρωτοδικείου, ἐφαρμοζομένου τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος ἐν τῷ τμήματι τῶν ὑποδίκων, τοῦ κοινοῦ δὲ ἐν τῷ τῶν καταδίκων. 3) Εἰς σωφρονιστικὰς ἢ ποινικὰς φυλακὰς, ὅσον τὸ δυνατόν μακρὰν τῶν μεγάλων κέντρων τοῦ Βασιλείου κειμένας πρὸς κάθειρξιν τῶν εἰς φυλάκισιν ἄνω τοῦ 1 ἢ 2 ἐτῶν καὶ εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν καταδίκων, πλὴν τῶν εἰς δεσμὰ τοιούτων οἷτινες νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐπὶ νήσου τινος ἀκατοικήτου συστηθησομένην σωφρονι-

στικὴν ἀποικίαν. 4) Εἰς ἐν τοῦλάχιστον σωφρονιστικὸν σχολεῖον, ἐν ᾧ νὰ ἐκπαιδεύωνται ἐν ἰδιαιτέροις τμήμασιν οἱ ἀνήλικοι κάτω τῶν 16 ἐτῶν, οἵτε κατὰδικοὶ καὶ οἱ ἀθωοῦμενοι δι' ἔλλειψιν διακρίσεως, εἰσαγομένης καταλλήλου ἐργασίας ὅπως ἐκμανθάνωσιν ἐπάγγελμά τι. Διὰ τὰς γυναῖκας καταδίκους δύναται ἢ νὰ συστηθῇ παρ' ἐκάστη φυλακῆ ἰδιαιτέρον τμήμα, ἢ προορισθῇ μία φυλακὴ δι' ὅλας τὰς καταδίκους, ὧν ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἐλάχιστος. Γενικῶς δὲ νὰ εἰσαχθῇ εἰς ὅλας τὰς φυλακὰς ἀνάλογος δι' ἐκάστην κατηγορίαν ἐργασία, τὸ προϊόν τῆς ὁποίας νὰ χρησιμοποιοῦνται πρὸς συντήρησιν τῶν φυλακῶν, μικροῦ δὲ μέρους αὐτοῦ ἀποταμιευομένου καὶ χρησιμεύοντος ὡς κεφαλαίου πρὸς διανομὴν βοηθημάτων εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τῶν ἀποφυλακιζομένων. Νὰ καταρτισθῇ προσωπικὸν ἰδιαιτέρον διὰ τὴν ἐσωτερικὴν λειτουργίαν τῶν φυλακῶν, κη-
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 κτημένον εἰδικὰς τινὰς γνώσεις, τῆς στρατιωτικῆς φρουρᾶς περιοριζομένης εἰς τὴν ἐξωτερικὴν φύλαξιν. Νὰ περιορισθῇ ἡ ἀπονομὴ χαρίτων εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, ἀντικαθισταμένη ὑπὸ τῆς προσωρινῆς ἀποφυλακίσεως ὑπὸ ὄρον. Νὰ γίνηται ἐπιμεμελημένη ἡ ἐκλογὴ διευθυντῶν τῶν φυλακῶν, προτιμωμένων τῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν συνταξιούχων στρατιωτικῶν, διδομένης αὐτοῖς πλειοτέρας ἐλευθερίας ἐνεργείας καὶ μεγαλειτέρας εὐθύνης. Νὰ διορισθῶσι παρ' ἐκάστη φυλακῆ ἐφορευτικαὶ ἐπιτροπαὶ πρὸς ἔλεγχον τῆς διευθύνσεως αὐτῶν, ἐκτὸς δὲ τούτων φιλανθρωπικαὶ ἐταιρίαι διὰ τὸν ἀνωτέρω ἐξηγηθέντα σκοπὸν, ἤτοι τὴν προστασίαν τῶν ἀποφυλακιζομένων καταδίκων, ἐπὶ τέλους δὲ τὸ σπουδαιότερον, νὰ μηδενισθῇ διὰ καταλλήλων ἀποκεντρωτικῶν μέτρων ἢ ἐπὶ τῶν φυλακῶν ἐπίρροια τῆς πολιτικῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000000262

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

A11058

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ